

373/2011 Sb.

ZÁKON

ze dne 6. listopadu 2011

o specifických zdravotních službách

Změna: 167/2012 Sb.
Změna: 47/2013 Sb.
Změna: 82/2015 Sb.
Změna: 205/2015 Sb.
Změna: 298/2016 Sb.
Změna: 264/2016 Sb.
Změna: 65/2017 Sb.
Změna: 183/2017 Sb.
Změna: 202/2017 Sb.
Změna: 310/2017 Sb.
Změna: 205/2020 Sb.
Změna: 220/2021 Sb., 371/2021 Sb.
Změna: 277/2019 Sb., 412/2023 Sb.
Změna: 120/2025 Sb.
Změna: 240/2024 Sb.
Změna: 144/2024 Sb., 77/2025 Sb., 218/2025 Sb.
Změna: 267/2025 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

AHLAVA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Základní ustanovení

§ 1

Tento zákon

- a) upravuje poskytování specifických zdravotních služeb a s tím spojený výkon státní správy, práva a povinnosti pacientů a poskytovatelů zdravotních služeb (dále jen „poskytovatel“) a práva a povinnosti dalších právnických a fyzických osob v souvislosti s poskytováním specifických zdravotních služeb,
- b) zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾, stanoví obecné zásady radiační ochrany osob v souvislosti s lékařským ozářením, režim provádění radiologických postupů a činností zahrnujících lékařské ozáření a míru odpovědnosti poskytovatelů a zdravotnických pracovníků v souvislosti s těmito postupy a činnostmi a stanoví opatření pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

§ 2

(1) Specifickými zdravotními službami se rozumí zdravotní služby poskytované podle tohoto zákona.

(2) Ustanovení zákona o zdravotních službách se v souvislosti s poskytováním specifických zdravotních služeb použijí, pokud tento zákon nestanoví jinak.

HLAVA II

ZDRAVOTNÍ SLUŽBY POSKYTOVANÉ ZA ZVLÁŠTNÍCH PODMÍNEK

Díl 1

Asistovaná reprodukce

§ 3

(1) Asistovanou reprodukci se rozumí metody a postupy, při kterých dochází k odběru zárodečných buněk, k manipulaci s nimi, ke vzniku lidského embrya oplodněním vajíčka spermií mimo tělo ženy, k manipulaci s lidskými embryi, včetně jejich uchovávání, a to za účelem umělého oplodnění ženy

a) ze zdravotních důvodů při léčbě její neplodnosti nebo neplodnosti muže, jestliže

1. je málo pravděpodobné nebo zcela vyloučené, aby žena otěhotněla přirozeným způsobem nebo aby donosila životaschopný plod, a
2. jiné způsoby léčby její neplodnosti nebo neplodnosti muže nevedly nebo s vysokou mírou pravděpodobnosti nepovedou k jejímu otěhotnění, nebo

b) pokud jde o potřebu časného genetického vyšetření lidského embrya, je-li zdraví budoucího dítěte ohroženo z důvodu prokazatelného rizika přenosu geneticky podmíněných nemocí nebo vad, jejichž nositelem je tato žena nebo muž.

(2) Zárodečnými buňkami se pro účely asistované reprodukce rozumí vajíčka a spermie.

(3) Umělým oplodněním ženy se rozumí

a) zavedení spermií do pohlavních orgánů ženy, nebo

b) přenos lidského embrya vzniklého oplodněním vajíčka spermií mimo tělo ženy do pohlavních orgánů ženy.

(4) Pro umělé oplodnění ženy lze použít

a) vajíčka získaná od této ženy²⁾,

b) spermie získané od muže²⁾, který se ženou podstupuje léčbu neplodnosti společně,

c) zárodečné buňky darované jinou osobou²⁾, než která je uvedena v písmenech a) a b) (dále jen „anonymní dárce“); anonymním dárce může být pouze žena, která dovršila věk 18 let a nepřekročila věk 35 let, nebo muž, který dovršil věk 18 let a nepřekročil věk 40 let.

(5) Zárodečné buňky a lidská embrya mohou být použita pouze pro umělé oplodnění. To neplatí, jde-li o lidská embrya nevyužitá pro umělé oplodnění, která lze použít pro výzkum na lidských kmenových embryonálních buňkách za podmínek a pro účely stanovené zákonem upravujícím výzkum na lidských kmenových embryonálních buňkách³⁾.

§ 4

Léčbu metodami asistované reprodukce může provádět pouze poskytovatel, kterému bylo uděleno oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru reprodukční medicína nebo v případě umělého oplodnění podle § 3 odst. 3 písm. a) v oboru gynekologie a porodnictví.

§ 5

(1) Metody a postupy asistované reprodukce lze provádět, jestliže byly splněny požadavky stanovené zákonem o lidských tkáních a buňkách²⁾.

(2) Použití metod a postupů asistované reprodukce není dovoleno pro účely volby pohlaví budoucího dítěte, s výjimkou případů, kdy použitím metod a postupů asistované reprodukce lze předějit vážným geneticky podmíněným nemocem s vazbou na pohlaví.

§ 6

(1) Umělé oplodnění lze provést ženě v jejím plodném věku, pokud její věk nepřekročil 49 let, a to na základě písemné žádosti ženy a muže, kteří tuto zdravotní službu hodlají podstoupit společně (dále jen „neplodný pár“). Žádost neplodného páru žádajícího o umělé oplodnění nesmí být starší než 6 měsíců; je součástí zdravotnické dokumentace vedené o ženě.

(2) Umělé oplodnění nelze provést ženě, která má k muži, s nímž předložila žádost podle odstavce 1, příbuzenský vztah vylučující podle jiného právního předpisu uzavření manželství.

§ 7

(1) Zárodečné buňky lze odebrat a použít pro metody a postupy asistované reprodukce, jestliže byla posouzena zdravotní způsobilost

a) osob, kterým mají být zárodečné buňky odebrány, a

b) ženy, které má být umělé oplodnění provedeno (dále jen „příjemkyně“).

(2) Příjemkyni nesmí být osoba, jejíž svéprávnost je omezena tak, že není způsobilá posoudit poskytnutí zdravotních služeb, popřípadě důsledky jejich poskytnutí, nebo k rodičovské zodpovědnosti, a to i částečně. Příjemkyni nesmí být rovněž osoba umístěná v policejní cele, ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence.

(3) Anonymním dárce nesmí být osoba,

- a) jejíž svéprávnost je omezena tak, že není způsobilá posoudit poskytnutí zdravotních služeb, popřípadě důsledky jejich poskytnutí,
- b) jež je umístěna v policejní cele, ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence anebo v zařízení pro zajištění cizinců nebo v azylovém zařízení,
- c) již byla nařízena izolace, karanténní opatření nebo je ve výkonu lůžkového ochranného léčení, nebo
- d) jež je hospitalizovaná bez souhlasu.

§ 8

(1) Před zahájením metod a postupů asistované reprodukce je poskytovatel povinen podat neplodnému páru informaci o povaze navrhovaných metod a postupů, jejich trvalých následcích a možných rizicích a o způsobu, jakým může být naloženo s nadbytečnými lidskými embryi, včetně předpokládané výše finančních nákladů na jejich uskladnění a dobu jejich uskladnění. Součástí poučení neplodného páru jsou rovněž informace o určování rodičovství k dítěti podle občanského zákoníku, bylo-li dítě počato umělým oplodněním. Neplodný pár může požadovat, aby při podání informace byl přítomen svědek podle jeho výběru. Záznam o podání informace podepíše neplodný pár, ošetřující lékař, popřípadě svědek; záznam je součástí zdravotnické dokumentace vedené o příjemkyni.

(2) Na základě informace podle odstavce 1 neplodný pár udělí písemný souhlas s provedením asistované reprodukce; písemný souhlas musí být opakovaně udělen před každým provedením umělého oplodnění. Souhlas je součástí zdravotnické dokumentace vedené o příjemkyni.

(3) Jednotlivé výkony asistované reprodukce lze příjemkyni provést, jestliže před jejich započítím k nim udělila souhlas. Udělení souhlasu zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o příjemkyni ošetřující lékař, který záznam podepíše; záznam rovněž podepíše příjemkyně.

§ 9

(1) Pokud při umělém oplodnění příjemkyně nebyla použita všechna lidská embrya vytvořená ve prospěch neplodného páru, lze je uchovat a použít pro další umělé oplodnění této příjemkyně. To neplatí, jestliže neplodný pár písemně prohlásí, že tato embrya nehodlá použít pro své další umělé oplodnění a zároveň udělí souhlas s jejich použitím pro jiný anonymní neplodný pár, nebo udělí souhlas s použitím nadbytečných embryí k výzkumu podle zákona o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách nebo s jejich likvidací. Prohlášení může neplodný pár kdykoliv odvolat; to neplatí, pokud byla lidská embrya použita u jiného neplodného páru nebo v souladu s prohlášením zlikvidována. Lidské embrya vzniklé na základě vajíčka příjemkyně nebo spermie muže z neplodného páru lze použít pro umělé oplodnění jiné příjemkyně, pokud byla posouzena zdravotní způsobilost neplodného páru v rozsahu stanoveném pro anonymní dárce.

(2) Pokud lidská embrya nebyla použita nebo neplodný pár neučinil písemné prohlášení o jejich likvidaci podle odstavce 1, může poskytovatel po 10 letech uchovávání těchto embryí opakovaně prokazatelně písemně vyzvat neplodný pár o vyjádření k dalšímu uchovávání těchto embryí, včetně udělení souhlasu s jejich zlikvidováním. Pokud neplodný pár nereaguje na opakovanou prokazatelně zaslouanou písemnou výzvu poskytovatele, lze i bez vyjádření neplodného páru lidská embrya zlikvidovat.

(3) Opakovanou písemnou výzvou podle odstavce 2 se rozumí její prokazatelné zaslání prostřednictvím provozovatele poštovních služeb na adresu neplodného páru, která je poskytovateli známa, a to nejméně dvakrát s časovým odstupem nejméně 60 dnů. Lhůta pro vyjádření neplodného páru na základě druhé výzvy činí 30 dnů ode dne jejího doručení.

(4) Výzva je doručena dnem, kdy si ji adresát převezme, jinak se považuje za doručenu uplynutím lhůty 10 dnů ode dne oznámení o jejím uložení u provozovatele poštovních služeb. Jestliže je výzva s ohledem na změnu adresy neplodného páru nedoručitelná nebo bylo odmítnuto její převzetí, považuje se výzva za doručenu dnem jejího vrácení poskytovateli. Obdobně se postupuje, je-li výzva nedoručitelná jen jedné osobě z neplodného páru.

(5) Na základě písemného prohlášení podle odstavce 1 nebo písemného souhlasu učiněného na základě výzvy podle odstavce 2 poskytovatel zajistí likvidaci uchovaných zmrazených lidských embryí, a to za přítomnosti nejméně 2 zdravotnických pracovníků. Součástí zdravotnické dokumentace vedené o příjemkyni je písemné prohlášení nebo písemný souhlas, popřípadě doručenka nebo jiný dokument osvědčující prokazatelné odeslání písemné výzvy neplodnému páru, a záznam o zlikvidování lidských embryí; záznam podepíší zdravotničtí pracovníci, kteří byli likvidaci lidských embryí přítomni.

§ 10

(1) Poskytovatel, který je oprávněn provádět metody a postupy asistované reprodukce, je povinen zajistit zachování vzájemně anonymity anonymního dárce a neplodného páru a anonymity anonymního dárce a dítěte narozeného z asistované reprodukce.

(2) Poskytovatel, který provedl posouzení zdravotní způsobilosti anonymního dárce a ženy nebo muže z neplodného páru, je povinen údaje o jejich zdravotním stavu potřebné pro umělé oplodnění předat poskytovateli, který provádí umělé oplodnění; tento poskytovatel je povinen údaje o zdravotním stavu anonymního dárce uchovat po dobu 30 let od provedení umělého

oplození a na základě písemné žádosti předat neplodnému páru nebo zletilé osobě narozené z asistované reprodukce informaci o zdravotním stavu anonymního dárce.

§ 11

Za odběr zárodečných buněk nevzniká osobě, které byly odebrány, nárok na finanční ani jinou úhradu. Poskytovatel, který odběr provedl, hradí anonymnímu dárci na základě jeho žádosti účelně, hospodárně a prokazatelně vynaložené výdaje spojené s darováním zárodečných buněk. Jejich náhradu může požadovat na příjemkyni, které má být provedeno umělé oplodnění, nebo na poskytovateli, kterému byly zárodečné buňky nebo lidská embrya k provedení asistované reprodukce předány. Poskytovatel, který převzal zárodečné buňky nebo lidská embrya k provedení asistované reprodukce a který uhradil výdaje podle věty druhé, může náhradu těchto výdajů požadovat na příjemkyni, které má být provedeno umělé oplodnění.

Díl 2 Sterilizace

§ 12

Sterilizací se rozumí zdravotní výkon zabraňující plodnosti bez odstranění nebo poškození pohlavních žláz. Sterilizaci lze provést ze zdravotních důvodů nebo z jiných než zdravotních důvodů. Zdravotními důvody se rozumí takové nemoci nebo vady, u nichž existuje vysoká míra pravděpodobnosti vážného ohrožení zdraví nebo života v důsledku těhotenství nebo porodu nebo zdravého vývoje plodu nebo zdraví nebo života budoucího dítěte.

§ 13

(1) Sterilizace ze zdravotních důvodů se provede pacientovi, který dovršil věk 18 let, pokud k provedení sterilizace udělí písemný souhlas.

(2) Pacientovi, jehož svéprávnost je omezena tak, že není způsobilý posoudit poskytnutí zdravotních služeb, popřípadě důsledky jejich poskytnutí (dále jen "pacient s omezenou svéprávností"), nebo nezletilému pacientovi lze provést pouze sterilizaci ze zdravotních důvodů, a to na základě

- a) písemného souhlasu opatrovníka pacienta s omezenou svéprávností (dále jen "opatrovník pacienta") nebo zákonného zástupce nezletilého pacienta (dále jen "zákonný zástupce pacienta"); tím není dotčeno ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách,
- b) kladného stanoviska odborné komise a
- c) souhlasu soudu^{22a}.

(3) Odbornou komisí ustavuje poskytovatel. Členy odborné komise jsou

- a) 3 lékaři se specializovanou způsobilostí v oboru urologie, jde-li o sterilizaci u muže,
- b) 3 lékaři se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví, jde-li o sterilizaci u ženy,
- c) klinický psycholog a
- d) osoba určená poskytovatelem, která získala vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti právo (dále jen „právník“).

(4) Nejméně 4 členové odborné komise nesmí být v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k poskytovateli, členem kontrolního orgánu poskytovatele nebo statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo společníkem poskytovatele.

(5) K jednání odborné komise je vždy přizván ošetřující lékař pacienta, který provedení zdravotního výkonu doporučil, avšak během rozhovoru členů komise s pacientem nesmí být ošetřující lékař přítomen.

(6) Pacient a zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta je vždy přizván k jednání odborné komise; jednání odborné komise musí být započato tak, aby nedošlo k ohrožení života nebo zdraví pacienta. Odborná komise podá pacientovi a jeho zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi pacienta informaci o povaze zdravotního výkonu, jeho trvalých následcích a možných rizicích a ověří, zda pacient a zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta této informaci plně porozuměli. U pacienta přihlídně k jeho rozumové vyspělosti. Záznam o podání informace podepíše členové odborné komise, pacient a zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta. Součástí záznamu je názor pacienta. Není-li pacient s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopen informaci pochopit nebo záznam podepsat, uvede se tato skutečnost v záznamu. Záznam je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.

(7) Odborná komise vypracuje písemné odborné stanovisko, ve kterém zhodnotí, zda jsou splněny veškeré podmínky k provedení sterilizace; zároveň uvede dobu platnosti stanoviska a přitom zohlední naléhavost provedení zdravotního výkonu. Ke kladnému stanovisku s provedením sterilizace je zapotřebí souhlasu všech členů odborné komise. V případě, že se souhlasu všech členů nepodaří dosáhnout, odborná komise ve svém stanovisku popíše důvody, které k tomu vedly. Poskytovatel předá kopii stanoviska odborné komise zákonnému zástupci pacienta nebo opatrovníkovi pacienta.

(8) Návrh na udělení souhlasu s provedením sterilizace podává soudu poskytovatel. Poskytovatel k návrhu připojí písemný souhlas zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta, kopii záznamu o podání informace podle odstavce 6 a

stanovisko odborné komise. Není-li pacient s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopen vyjádřit názor podle odstavce 6, poskytovatel uvede tuto skutečnost s jejím odůvodněním v návrhu.

§ 14

Sterilizaci z jiných než zdravotních důvodů lze provést pacientovi, který dovršil věk 21 let, nebrání-li jejímu provedení závažné zdravotní důvody, a to na základě jeho písemné žádosti. Žádost je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.

§ 15

(1) Před provedením sterilizace ze zdravotních nebo jiných než zdravotních důvodů je ošetřující lékař povinen podat pacientovi informaci o povaze zdravotního výkonu, jeho trvalých následcích a možných rizicích. Informace musí být podána před svědkem, kterým je zdravotnický pracovník. Jestliže pacient požaduje přítomnost dalšího svědka podle vlastního výběru, poskytovatel to umožní. Záznam o podání informace podepíše ošetřující lékař, pacient, svědek, popřípadě svědci; záznam je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi. Mezi podáním informace a udělením souhlasu musí být přiměřená lhůta; jde-li o sterilizaci ze zdravotních důvodů, lhůta musí být nejméně 7 dnů; jde-li o sterilizaci z jiných než zdravotních důvodů, lhůta musí být nejméně 14 dnů.

(2) Provádění sterilizace lze započít, jestliže k tomu pacient nebo zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta bezprostředně před jejím započítáním udělili písemný souhlas.

§ 16

Sterilizace nelze provádět ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby České republiky (dále jen „Vězeňská služba“).

Díl 3

Terapeutická kastrace, testikulární pulpektomie

§ 17

(1) Terapeutickou kastrací nebo testikulární pulpektomií (dále jen „kastrace“) se rozumí zdravotní výkony odstraňující hormonálně aktivní část pohlavních žláz u muže s cílem potlačit jeho sexualitu.

(2) Kastraci lze provést pacientovi, který dovršil věk 21 let, u kterého

- a) odborné lékařské vyšetření prokázalo specifickou parafilní poruchu,
- b) se prokázaná specifická parafilní porucha projevila spácháním sexuálně motivovaného trestného činu; sexuálně motivovaným trestným činem se pro účely tohoto zákona rozumí násilný sexuálně motivovaný trestný čin a trestný čin pohlavního zneužití,
- c) odborné lékařské vyšetření prokázalo vysokou míru pravděpodobnosti, že v budoucnosti spáchá sexuálně motivovaný trestný čin, a
- d) jiné léčebné metody nebyly úspěšné nebo ze zdravotních důvodů nelze jiné léčebné metody použít; skutečnost, že u pacienta nelze ze zdravotních důvodů účinně použít jiné léčebné metody, musí být prokázána výsledky odborných vyšetření.

(3) Kastraci lze též provést ve zvlášť odůvodněných případech, pokud jsou splněny podmínky podle odstavce 2 písm. a), c) a d), dovršení věku 21 let pacienta a prokázaná parafilní porucha má závažný negativní dopad na kvalitu života pacienta.

(4) Kastrace se pacientovi provede na základě

- a) jeho písemné žádosti a
- b) kladného stanoviska odborné komise.

(5) Pacientovi, který je v ochranném léčení nebo výkonu zabezpečovací detence, se kastrace podle odstavce 2 provede pouze ve zvlášť odůvodněných případech, kdy má u něho prokázaná parafilní porucha závažný negativní dopad na kvalitu jeho života, a to na základě

- a) jeho písemné žádosti,
- b) kladného stanoviska odborné komise a
- c) souhlasu soudu.

§ 18

(1) Odbornou komisí ustavuje Ministerstvo zdravotnictví (dále jen „ministerstvo“). Členy odborné komise jsou

- a) zdravotnický pracovník, který je zaměstnancem státu zařazeným na ministerstvo,

- b) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru sexuologie nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie,
- c) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie,
- d) klinický psycholog,
- e) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru urologie,
- f) právník se znalostmi v oblasti zdravotnického práva.

(2) Člen odborné komise nesmí být v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k poskytovateli, nesmí být členem kontrolního orgánu poskytovatele nebo statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo společníkem poskytovatele.

(3) Žádost pacienta předá poskytovatel neprodleně ministerstvu; k žádosti připojí

- a) souhlasné stanovisko s kastrací zpracované ošetřujícím lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru sexuologie nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie; součástí souhlasného stanoviska je diagnóza a popis dosavadní léčby, včetně lékařské zprávy, z níž je jednoznačně zřejmé, že k léčbě pacienta nelze ze zdravotních důvodů účinně použít jiné léčebné metody, a jde-li o provedení kastrace podle § 17 odst. 3 nebo 5, vyhodnocení závažnosti dopadu parafilní poruchy na kvalitu života pacienta,
- b) lékařskou zprávu prokazující vysokou míru pravděpodobnosti, že pacient v budoucnosti spáchá sexuálně motivovaný trestný čin, zpracovanou lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru sexuologie nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie, který není ošetřujícím lékařem uvedeným v písmenu a) a ani zaměstnancem poskytovatele, který žádost pacienta předává.

Ministerstvo může požádat za účelem ověření splnění podmínky spáchání trestného činu podle § 17 odst. 2 písm. b) o opis z evidence Rejstříku trestů; žádost o vydání opisu z evidence Rejstříku trestů a opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(4) Pacient je vždy přizván k jednání odborné komise, které se koná nejpozději do 3 měsíců ode dne podání žádosti pacienta. Odborná komise podá pacientovi informaci o povaze zdravotního výkonu, jeho trvalých následcích a možných rizicích a ověří, zda pacient této informaci plně porozuměl a zda k podání žádosti dospěl pacient zcela dobrovolně. Pacienta, který je v ochranném léčení nebo výkonu zabezpečovací detence, poučí o tom, že kastrace nezakládá nárok na jeho propuštění.

(5) Záznam o podání informace podepíší členové odborné komise a pacient.

(6) Odborná komise po projednání žádosti vypracuje písemné odborné stanovisko, ve kterém zhodnotí, zda jsou splněny veškeré podmínky k provedení kastrace; zároveň uvede dobu platnosti stanoviska a přitom zohlední naléhavost provedení zdravotního výkonu. Ke kladnému stanovisku s provedením kastrace je zapotřebí souhlasu všech členů odborné komise. V případě, že se souhlasu všech členů nepodaří dosáhnout, odborná komise ve svém stanovisku popíše důvody, které k tomu vedly. Odborná komise předá ministerstvu odborné stanovisko ve 3 vyhotoveních a kopii záznamu z jednání.

(7) K jednání odborné komise je vždy přizván ošetřující lékař pacienta, který provedení zdravotního výkonu doporučil, avšak během rozhovoru členů komise s pacientem nesmí být ošetřující lékař přítomen.

(8) Součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi je

- a) písemná žádost pacienta,
- b) kopie souhlasného stanoviska ošetřujícího lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru sexuologie nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie,
- c) lékařská zpráva podle odstavce 3,
- d) záznam z jednání odborné komise a
- e) stanovisko odborné komise.

(9) Ministerstvo předá

- a) kopii stanoviska odborné komise a kopii záznamu z jednání odborné komise pacientovi,
- b) 2 vyhotovení stanoviska odborné komise poskytovateli pro založení do zdravotnické dokumentace podle odstavce 8 a předání soudu podle odstavce 10 a kopii záznamu z jednání odborné komise.

(10) Návrh na udělení souhlasu s provedením kastrace podává soudu poskytovatel. Poskytovatel k návrhu připojí písemnou žádost pacienta a stanovisko odborné komise.

§ 19

Provádění kastrace lze započít, jestliže k tomu pacient bezprostředně před jejím započítím udělil písemný souhlas.

§ 20

Kastrace nelze provádět ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby a osobám ve výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Kastraci rovněž nelze provést pacientovi s omezenou svéprávností.

Díl 4

Změna pohlaví transsexuálních pacientů

§ 21

- (1) Transsexuálním pacientem se rozumí osoba, u níž je trvalý nesoulad mezi psychickým a tělesným pohlavím (dále jen „porucha sexuální identifikace“).
- (2) Chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví lze provést pacientovi,
  - a) u něhož byla jednoznačně stanovena porucha sexuální identifikace a prokázána schopnost žít trvale jako osoba opačného pohlaví a
  - b) který neuzavřel manželství nebo který nevstoupil do registrovaného partnerství anebo do obdobného svazku osob stejného pohlaví v cizině, popřípadě prokáže, že jeho manželství nebo registrované partnerství anebo obdobný svazek zaniklo.
- (3) Chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví se provedou pacientovi, který dovršil věk 18 let, a to na základě
  - a) jeho písemné žádosti a
  - b) kladného stanoviska odborné komise.
- (4) Chirurgické výkony směřující ke změně pohlaví se provedou pacientovi s omezenou svéprávností, a to na základě
  - a) písemné žádosti opatrovníka pacienta; tím není dotčeno ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách,
  - b) kladného stanoviska odborné komise a
  - c) souhlasu soudu.

§ 22

- (1) Odbornou komisí ustavuje ministerstvo. Členy odborné komise jsou
  - a) zdravotnický pracovník, který je zaměstnancem státu zařazeným na ministerstvo,
  - b) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru sexuologie nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie,
  - c) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie,
  - d) klinický psycholog,
  - e) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru endokrinologie a diabetologie,
  - f) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru urologie nebo gynekologie a porodnictví,
  - g) právník se znalostmi v oblasti zdravotnického práva.
- (2) Člen odborné komise nesmí být v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k poskytovateli, nesmí být členem kontrolního orgánu poskytovatele nebo statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo společníkem poskytovatele.
- (3) Žádost pacienta nebo opatrovníka pacienta předá poskytovatel neprodleně ministerstvu; k žádosti připojí souhlasné stanovisko ošetřujícího lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru sexuologie nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie s provedením změny pohlaví.
- (4) Pacient a opatrovník pacienta je vždy přizván k jednání odborné komise, které se koná nejpozději do 3 měsíců ode dne podání žádosti pacienta nebo opatrovníka pacienta. Odborná komise podá pacientovi a opatrovníkovi pacienta informaci o povaze zdravotního výkonu, jeho trvalých následcích a možných rizicích a ověří, zda pacient a opatrovník pacienta této informaci plně porozuměl a zda k podání žádosti dospěl pacient a opatrovník pacienta zcela dobrovolně. Jde-li o pacienta uvedeného v § 21 odst. 4, přihlédne k jeho rozumové vyspělosti.
- (5) Záznam o podání informace podepíše členové odborné komise, pacient a opatrovník pacienta. Součástí záznamu je též názor pacienta s omezenou svéprávností. Není-li pacient s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopen názor vyslovit nebo záznam podepsat, uvede se tato skutečnost v záznamu.
- (6) Odborná komise po projednání žádosti vypracuje písemné odborné stanovisko, ve kterém zhodnotí, zda jsou splněny veškeré podmínky k provedení změny pohlaví; zároveň uvede dobu platnosti stanoviska a přitom zohlední naléhavost provedení zdravotního výkonu. Ke kladnému stanovisku s provedením změny pohlaví je zapotřebí souhlasu všech členů odborné komise. V případě, že se souhlasu všech členů nepodaří dosáhnout, odborná komise ve svém stanovisku popíše důvody, které k tomu vedly. Odborná komise předá ministerstvu odborné stanovisko ve 3 vyhotoveních a kopii záznamu z jednání.
- (7) Ošetřující lékař pacienta, který provedení zdravotního výkonu doporučil, je vždy k jednání odborné komise přizván, avšak během rozhovoru členů komise s pacientem nesmí být ošetřující lékař přítomen.
- (8) Součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi je
  - a) písemná žádost pacienta nebo opatrovníka pacienta,
  - b) kopie souhlasného stanoviska ošetřujícího lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru sexuologie nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru sexuologie,
  - c) záznam z jednání odborné komise a

d) stanovisko odborné komise.

(9) Ministerstvo předá

- a) kopii stanoviska odborné komise a kopii záznamu z jednání odborné komise pacientovi nebo opatrovníkovi pacienta,
- b) 2 vyhotovení stanoviska odborné komise poskytovateli pro založení do zdravotnické dokumentace podle odstavce 8 a předání soudu podle odstavce 10 a kopii záznamu z jednání odborné komise.

(10) Návrh na udělení souhlasu s provedením změny pohlaví podává soudu poskytovatel. Poskytovatel k návrhu připojí písemnou žádost pacienta nebo písemnou žádost opatrovníka pacienta, vyjádření pacienta s omezenou svéprávností a stanovisko odborné komise. Není-li pacient s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopen vyjádření učinit, poskytovatel uvede tuto skutečnost s jejím odůvodněním v návrhu.

§ 23

(1) Provádění změny pohlaví lze započít, jestliže k tomu pacient nebo opatrovník pacienta bezprostředně před jejím započítím udělil písemný souhlas.

(2) O provedení změny pohlaví vydá poskytovatel pacientovi a opatrovníkovi pacienta potvrzení.

Díl 5

Psychochirurgické výkony

§ 24

(1) Psychochirurgickým výkonem se rozumí neurochirurgický výkon, který se provádí k odstranění nebo zmírnění příznaků duševních nemocí v případě, kdy jsou již jiné léčebné metody vyčerpány a pokud existuje vysoká míra pravděpodobnosti, že výkon bude účinný.

(2) Psychochirurgický výkon se provede pacientovi, který dovršil věk 18 let, na základě

- a) písemného souhlasu pacienta a
- b) kladného stanoviska odborné komise.

(3) Pacientovi, který dovršil věk 18 let a který je ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence nebo v ochranném léčení, se psychochirurgický výkon provede pouze ve zvlášť odůvodněných případech, a to na základě

- a) jeho písemného souhlasu,
- b) kladného stanoviska odborné komise a
- c) souhlasu soudu.

(4) Nezletilému pacientovi nebo pacientovi s omezenou svéprávností se psychochirurgický výkon provede pouze ve zvlášť odůvodněných případech, a to na základě

- a) písemného souhlasu zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta; tím není dotčeno ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách,
- b) kladného stanoviska odborné komise a
- c) souhlasu soudu.

§ 25

(1) Odbornou komisí ustavuje ministerstvo. Členy odborné komise jsou

- a) zdravotnický pracovník, který je zaměstnancem státu zařazeným na ministerstvo,
- b) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie,
- c) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru neurologie,
- d) lékař se specializovanou způsobilostí v oboru neurochirurgie,
- e) klinický psycholog,
- f) právník se znalostmi v oblasti zdravotnického práva.

(2) Člen odborné komise nesmí být v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k poskytovateli, nesmí být členem kontrolního orgánu poskytovatele nebo statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo společníkem poskytovatele.

(3) Souhlas pacienta nebo zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta předá poskytovatel neprodleně ministerstvu; k souhlasu připojí souhlasné stanovisko ošetřujícího lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie s provedením psychochirurgického výkonu.

(4) Pacient a zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta je vždy přizván k jednání odborné komise, které se koná nejpozději do 3 měsíců ode dne podání žádosti pacienta nebo zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta.

Odborná komise podá pacientovi a zákonnému zástupci pacienta nebo opatrovníkovi pacienta informaci o povaze zdravotního výkonu, jeho trvalých následcích a možných rizicích a ověří, zda pacient a zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta této informaci plně porozuměl. Jde-li o pacienta uvedeného v § 24 odst. 4, přihlídně k jeho rozumové vyspělosti.

(5) Záznam o podání informace podepíše členové odborné komise, pacient a zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta. Součástí záznamu je též názor nezletilého pacienta nebo pacienta s omezenou svéprávností. Není-li pacient s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopen názor vyslovit nebo záznam podepsat, uvede se tato skutečnost v záznamu.

(6) Odborná komise po projednání žádosti vypracuje písemné odborné stanovisko, ve kterém zhodnotí, zda jsou splněny veškeré podmínky k provedení psychochirurgického výkonu; zároveň uvede dobu platnosti stanoviska a přitom zohlední naléhavost provedení zdravotního výkonu. Ke kladnému stanovisku s provedením psychochirurgického výkonu je zapotřebí souhlasu všech členů odborné komise. V případě, že se souhlasu všech členů nepodaří dosáhnout, odborná komise ve svém stanovisku popíše důvody, které k tomu vedly. Odborná komise předá ministerstvu odborné stanovisko ve 3 vyhotoveních a kopii záznamu z jednání.

(7) Ošetřující lékař pacienta, který provedení zdravotního výkonu doporučil, je vždy k jednání odborné komise přizván, avšak během rozhovoru členů komise s pacientem nesmí být ošetřující lékař přítomen.

(8) Součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi je

- a) písemný souhlas pacienta nebo zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta,
- b) kopie souhlasného stanoviska ošetřujícího lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru psychiatrie,
- c) záznam z jednání odborné komise a
- d) stanovisko odborné komise.

(9) Ministerstvo předá

- a) kopii stanoviska odborné komise a kopii záznamu z jednání odborné komise pacientovi nebo zákonnému zástupci pacienta nebo opatrovníkovi pacienta,
- b) 2 vyhotovení stanoviska odborné komise poskytovateli pro založení do zdravotnické dokumentace podle odstavce 8 a předání soudu podle odstavce 10 a kopii záznamu z jednání odborné komise.

(10) Návrh na udělení souhlasu s provedením psychochirurgického výkonu podává soudu poskytovatel. Poskytovatel k návrhu připojí písemný souhlas pacienta nebo písemný souhlas zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta a vyjádření nezletilého pacienta nebo pacienta s omezenou svéprávností a stanovisko odborné komise. Není-li pacient s ohledem na svou rozumovou vyspělost schopen vyjádření učinit, poskytovatel uvede tuto skutečnost s jejím odůvodněním v návrhu.

§ 26

Provádění psychochirurgického výkonu lze započít, jestliže k tomu pacient nebo zákonný zástupce pacienta nebo opatrovník pacienta bezprostředně před jeho započítím udělili písemný souhlas.

§ 27

Psychochirurgické výkony nelze provádět ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby.

Díl 6

Genetická vyšetření

§ 28

(1) Genetické vyšetření zahrnuje klinické a genetické laboratorní vyšetření; slouží ke stanovení podílu variant v lidském genomu na rozvoj nemoci u vyšetřované osoby nebo jejích potomků. Lidským genomem se rozumí souhrn dědičných informací, které byly zděděny od předků nebo nově vznikly u vyšetřované osoby a mohou být předávány budoucím generacím. Genetickým laboratorním vyšetřením se rozumí laboratorní analýza struktury a funkce lidského genomu nebo jeho částí, která musí být indikována na základě jeho klinické oprávněnosti a užitečnosti pro vyšetřovanou osobu nebo budoucí generace. Provedení genetického laboratorního vyšetření musí být podrobně odůvodněno ve zdravotnické dokumentaci.

(2) Za genetické laboratorní vyšetření podle tohoto zákona se nepovažují vyšetření prováděná

- a) za účelem posouzení vhodného dárce pro příjemce krve, krevních složek, buněk, tkání nebo orgánů,
- b) za účelem zjištění patogenních organismů vyskytujících se u člověka,
- c) za účelem analýzy částí lidského genomu prováděné ke snížení falešné positivity novorozeneckého laboratorního screeningu,
- d) za účelem posouzení účinku genotoxických faktorů životního a pracovního prostředí, nebo
- e) za účelem novorozeneckého laboratorního screeningu vrozených a dědičných onemocnění, nebo
- f) výhradně za účelem určení totožnosti jedince.

(3) Genetická laboratorní vyšetření může provádět pouze poskytovatel, který má v oprávnění k poskytování zdravotních služeb obor lékařská genetika nebo klinická genetika anebo laboratoř klinické genetiky (dále jen "poskytovatel v oboru lékařská genetika"), a to v laboratoři, která je jeho pracovištěm a která je podle příslušné harmonizované normy⁵⁾ k provádění těchto vyšetření akreditována akreditačním orgánem podle zákona upravujícího posuzování shody⁶⁾.

(4) Poskytovatel v oboru lékařská genetika, který nesplňuje podmínku akreditované laboratoře podle odstavce 3 a který hodlá provádět genetická laboratorní vyšetření v laboratoři, která je jeho pracovištěm, je povinen

- a) do 60 dnů ode dne zahájení provádění těchto vyšetření podat žádost akreditačnímu orgánu nebo s ním uzavřít veřejnoprávní smlouvu o udělení akreditace pro tuto laboratoř a
- b) oznámit nejpozději do 14 dnů před zahájením provádění genetických laboratorních vyšetření správnímu orgánu, který poskytovateli udělil podle zákona o zdravotních službách oprávnění k poskytování zdravotních služeb (dále jen "příslušný správní orgán"), datum, od něhož hodlá zahájit provádění těchto vyšetření.

(5) Poskytovatel v oboru lékařská genetika, který nesplňuje podmínku akreditované laboratoře podle odstavce 3 a který zahájil provádění genetických laboratorních vyšetření podle odstavce 4,

- a) může tato genetická laboratorní vyšetření provádět do udělení akreditace nebo do dne nabytí právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení akreditace nebo usnesení o zastavení řízení nebo do dne udělení akreditace nebo odmítnutí udělení akreditace na základě veřejnoprávní smlouvy, nejdéle však 12 kalendářních měsíců ode dne zahájení provádění těchto vyšetření,
- b) uveřejní informaci o provádění genetických laboratorních vyšetření v laboratoři, která se nachází v režimu posuzování splnění akreditačních požadavků za účelem udělení akreditace k provádění těchto vyšetření podle příslušné harmonizované normy⁵⁾, na místě přístupném pacientům a též na svých internetových stránkách, jestliže je má zřízeny.

(6) Poskytovatel v oboru lékařská genetika, který nesplňuje podmínku akreditované laboratoře podle odstavce 3 a který zahájil provádění genetických laboratorních vyšetření podle odstavce 4, jejich provádění zastaví, jestliže nepodá ve lhůtě podle odstavce 4 písm. a) žádost akreditačnímu orgánu nebo s ním neuzavře veřejnoprávní smlouvu o udělení akreditace, a to dnem následujícím po dni uplynutí této lhůty.

(7) Poskytovatel v oboru lékařská genetika, který nesplňuje podmínku akreditované laboratoře podle odstavce 3, může též zajistit provádění laboratorních vyšetření v laboratoři, která je podle příslušné harmonizované normy⁵⁾ k provádění těchto vyšetření akreditována akreditačním orgánem podle zákona upravujícího posuzování shody⁶⁾ a která je pracovištěm jiného poskytovatele v oboru lékařská genetika, a to na základě smlouvy s tímto poskytovatelem.

(8) Jestliže poskytovatel v oboru lékařská genetika, který nesplňuje podmínku akreditované laboratoře podle odstavce 3 a který zahájil provádění genetických laboratorních vyšetření podle odstavce 4,

- a) nepodal žádost nebo neuzavřel veřejnoprávní smlouvu o udělení akreditace ve lhůtě podle odstavce 4 písm. a), může podle odstavce 4 opětovně postupovat nejdříve po uplynutí 12 kalendářních měsíců ode dne následujícího po dni uplynutí lhůty podle odstavce 4 písm. a), nebo
- b) nezískal akreditaci k provádění těchto vyšetření, může podle odstavce 4 opětovně postupovat nejdříve po uplynutí 12 kalendářních měsíců ode dne
  1. nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla žádost o udělení akreditace zamítnuta,
  2. nabytí právní moci usnesení, kterým bylo řízení o žádosti o udělení akreditace zastaveno, nebo
  3. odmítnutí udělení akreditace na základě veřejnoprávní smlouvy.

(9) Genetická vyšetření v oblasti zdravotnictví lze nabízet nebo provádět pouze pro účely

- a) zdravotních služeb, a to
  1. k preimplantační diagnostice v rámci asistované reprodukce,
  2. k diagnostice geneticky podmíněných onemocnění, vrozených vad a získaných genetických změn,
  3. ke stanovení míry predispozice ke vzniku onemocnění a vrozených vad,
  4. ke stanovení bezpříznakového přenašečství variant lidského genomu způsobujícího onemocnění nebo vrozené vady,
  5. k optimalizaci léčby a sledování její efektivity a
- b) biomedicínského výzkumu spojeného se zdravím a jeho poruchami.

(10) Genetické laboratorní vyšetření lze nabízet nebo provést vyšetřované osobě pouze

- a) po podání informace o jeho účelu, povaze a dopadu na její zdraví, o rizicích neočekávaných nálezů pro ni a geneticky příbuzné osoby, včetně dopadu tohoto vyšetření na zdraví budoucích generací a závažnosti jeho výsledků pro partnera vyšetřované osoby, a
- b) na základě jejího písemného souhlasu nebo písemného souhlasu zákonného zástupce nebo opatrovníka vyšetřované osoby.

(11) Za geneticky příbuzné osoby vyšetřované osoby se pro účely genetických vyšetření podle tohoto zákona považují příbuzné osoby s medicínským závažným genetickým rizikem, a to příbuzní v linii

- a) přímé, kterými jsou prarodiče, rodiče a jejich děti, a
- b) vedlejší, kdy se míra tohoto rizika určuje podle stupně příbuzenství a typu geneticky podmíněného onemocnění.

(12) Pokud lze z genetického laboratorního vyšetření předpokládat diagnostický závěr, podle něhož lze očekávat závažný medicínský dopad na zdraví embrya, plodu nebo vyšetřované osoby, včetně budoucích generací, nebo na zdraví jejich geneticky příbuzných osob, poskytovatel vždy doporučí genetické poradenství lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru lékařská genetika, a to před a po vyšetření. Genetické poradenství podle věty první poskytovatel doporučí rodičům embrya nebo plodu, zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi vyšetřované osoby, vyšetřované osobě a dotčeným geneticky příbuzným osobám. Pokud je cílem genetického laboratorního vyšetření analýza získaných somatických změn v lidském genomu, není nutné provádět genetické poradenství lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru lékařská genetika.

§ 29

(1) Biologický materiál odebraný vyšetřované osobě při poskytování zdravotních služeb nebo v souvislosti s pitvou z těla zemřelého lze použít pro genetické laboratorní vyšetření pouze na základě prokazatelného souhlasu vysloveného vyšetřovanou osobou, jejím zákonným zástupcem nebo opatrovníkem nebo zemřelým za jeho života nebo osobou blízkou zemřelému. Bez souhlasu lze genetické laboratorní vyšetření biologického materiálu podle věty první

- a) provést, jestliže je třeba bezodkladně zjistit nebo ověřit závažné informace o změnách v lidském genomu potřebné pro zajištění ochrany zdraví geneticky příbuzných osob a nebylo možné po vynaložení přiměřeného úsilí získat souhlas vyšetřované osoby, nebo jejího zákonného zástupce nebo opatrovníka; toto vyšetření lze provést pouze v rozsahu nutném pro zajištění ochrany zdraví geneticky příbuzných osob a za předpokladu, že přínosu vyšetření pro tyto osoby nelze docílit jinak,
- b) provést pro potřeby výuky, vědy nebo výzkumu, pokud u biologického materiálu nebo v souvislosti s jeho používáním pro tyto účely nebudou uvedeny takové údaje, z nichž by bylo možné identifikovat vyšetřovanou nebo zemřelou osobu.

(2) Za podstoupení genetického vyšetření podle § 28 odst. 9 písm. a) nesmí být vyšetřované osobě nabídnuta nebo poskytnuta finanční odměna nebo jiný prospěch. S odmítnutím genetického vyšetření nesmí být spojena žádná újma, ani vyšetřovaná osoba nesmí být vystavena psychickému nátlaku. Výsledky genetických vyšetření nesmějí být bez písemného souhlasu vyšetřované osoby poskytnuty třetím osobám. Prodej nebo darování výsledků genetických vyšetření třetím osobám bez písemného souhlasu vyšetřované osoby, včetně písemného souhlasu dotčené geneticky příbuzné osoby, je zakázán. Výsledky genetického vyšetření nesmějí být použity jako jakékoli diskriminaci vyšetřované osoby a geneticky příbuzných osob.

(3) Genetické laboratorní vyšetření lidského embrya nebo plodu, včetně stanovení jeho pohlaví před dokončeným dvanáctým týdnem těhotenství, nesmí být prováděno z jiných důvodů než pro účely podle § 28 odst. 9 písm. a) bodů 1 až 3 a 5.

§ 30

(1) Zásah směřující ke změně lidského genomu lze provádět u vyšetřované osoby pouze pro preventivní nebo léčebné účely u závažných geneticky podmíněných nemocí za podmínky zachování jeho přirozené biologické integrity v zárodečných buňkách. Tyto zásahy se nesmějí provádět, pokud by mohly vést k trvalým změnám v genetické výbavě zárodečných buněk.

(2) Každý postup, jehož účelem je vytvořit lidskou bytost, která má shodný lidský genom s jinou lidskou bytostí, a to živou nebo mrtvou, je zakázán.

(3) Je zakázáno přenášet

- a) celý lidský genom do buněk jiného živočišného druhu a naopak,
- b) lidské embryo do pohlavních orgánů jiného živočišného druhu.

Díl 7

Odběry lidské krve a jejích složek, léčba krví nebo jejími složkami

§ 31

Odběry lidské krve a jejích složek

(1) Odběry lidské krve a jejích složek (dále jen „krev“) pro výrobu transfuzních přípravků a krevních derivátů a pro použití u člověka může provádět jen poskytovatel oprávněný k takové výrobě podle zákona o léčivech.

(2) Krev pro potřeby uvedené v odstavci 1 nelze odebrat osobám

- a) nezletilým; to neplatí v případech, kdy nelze odběr krve od nezletilého nahradit odběrem krve od osoby zletilé; v takovém případě musí k odběru udělit písemný souhlas zákonný zástupce nezletilé osoby, které je krev odebírána, a schválit jej pověřený zdravotnický pracovník poskytovatele uvedeného v odstavci 1,
- b) umístěným v policejní cele, ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence,
- c) umístěným ve školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo v zařízení sociálních služeb, byla-li nařízena ústavní výchova, popřípadě uložena ochranná výchova,

- d) při nařízené izolaci, karanténním opatření nebo v rámci výkonu lůžkového ochranného léčení, nebo
- e) hospitalizovaným bez jejich souhlasu,
- f) které nesplňují kritéria pro přijetí dárců krve stanovená jiným právním předpisem²⁹⁾,
- g) trvale nebo dočasně vyloučeným z dárcovství krve nebo osobám, u nichž by provedením odběru byl překročen minimální předepsaný interval mezi jednotlivými odběry podle jiného právního předpisu²⁹⁾.

Zákaz odběru krve podle písmen b) až e) se nepoužije pro přímé dárcovství mezi přímými příbuznými navzájem, které nelze nahradit odběrem krve od jiné osoby, a pro odběry pro potřebu zdravotních služeb osobě, které je krev odebrána, například autotransfuze

- (3) Poskytovatel je před odběrem krve povinen ověřit přípustnost jeho provedení
  - a) ověřením údajů vedených v Národním registru dárců krve a osob trvale vyloučených z dárcovství krve³⁰⁾, pokud je tento registr funkční,
  - b) provedením kontrolních vyšetření za účelem zjištění, zda dárce splňuje kritéria pro přijetí dárců krve nebo zda není osobou trvale nebo dočasně vyloučenou z dárcovství krve²⁹⁾.
- (4) Krev pro účely uvedené v odstavci 1 lze odebrat pouze osobě, která k tomu udělila písemný souhlas. Jde-li o osobu nezletilou nebo s omezenou svéprávností, písemný souhlas uděluje její zákonný zástupce nebo opatrovník; tím není dotčeno ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách.

§ 32

Léčba krví nebo jejími složkami

- (1) Léčbou krví se rozumí podání transfuzních přípravků pacientovi transfuzí a krevních derivátů a dalších léčivých přípravků pocházejících z lidské krve pacientovi v rámci preventivní nebo léčebné péče. Před podáním transfuzního přípravku transfuzí se posuzuje slučitelnost transfuzního přípravku s krví příjemce transfuzního přípravku. Za posouzení slučitelnosti transfuzního přípravku s krví příjemce odpovídá poskytovatel, který provádí transfuzi. Záznam o slučitelnosti transfuzního přípravku s krví pacienta je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi; záznam podepíše zdravotnický pracovník, který slučitelnost transfuzního přípravku s krví příjemce ověřil.
- (2) Za krev odebranou pro výrobu krevních derivátů a pro použití u člověka podle jiných právních předpisů a za její odběr nevzniká osobě, které byla krev odebrána, nárok na finanční ani jinou úhradu, s výjimkou účelně, hospodárně a prokazatelně vynaložených výdajů spojených s odběrem její krve, o které tato osoba požádá, a to celkem do maximální výše 5 % minimální mzdy.
- (3) Poskytovatel může úhradu výdajů stanovených podle odstavce 2 přiměřeně zvýšit, pokud jde o odběr krve
  - a) za účelem výroby jednotlivého transfuzního přípravku
    - pro poskytnutí zdravotní péče konkrétnímu pacientovi a nemůže-li být použita krev od jiného dárce,
    - b) vyžadující speciální přípravu dárce nebo výběr dárce podle tkáňových znaků a krevních skupin příjemce.

HLAVA III

OVĚŘOVÁNÍ NOVÝCH POSTUPŮ POUŽITÍM METODY, KTERÁ DOSUD NEBYLA V KLINICKÉ PRAXI NA ŽIVÉM ČLOVĚKU ZAVEDENA

§ 33

- (1) Na živém člověku lze provádět ověřování nových postupů v oblasti preventivní, diagnostické a léčebné péče nebo biomedicínského výzkumu spojeného se zdravím a jeho poruchami použitím metody, která dosud nebyla v klinické praxi zavedena (dále jen „nezavedená metoda“), pouze za podmínek stanovených tímto zákonem.
- (2) Za nezavedené metody se nepovažují
  - a) metody zavedené do klinické praxe v některém ze států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru nebo Švýcarské konfederaci,
  - b) modifikace již zavedených metod, jejichž použití nemá nepříznivé účinky na zdravotní stav pacienta.
- (3) V případě pochybností, zda jde o metodu podle odstavce 2 písm. b), rozhodne ministerstvo, a to z moci úřední nebo na žádost poskytovatele, který hodlá modifikaci metod použít při poskytování zdravotních služeb. Podání rozkladu proti rozhodnutí ministerstva nemá odkladný účinek. Účastníky řízení jsou pouze poskytovatelé, kteří hodlají modifikaci již zavedených metod použít při poskytování zdravotních služeb.
- (4) Ověřování nezavedené metody lze provádět pouze za předpokladu, že

- a) pacient, na němž má být nezavedená metoda ověřována, udělil na základě informace podle § 34 odst. 1 písemný souhlas s ověřováním nezavedené metody,
- b) lze očekávat, že nezavedená metoda přinese příznivé výsledky ve prospěch pacienta, na němž má být ověřována, a lze důvodně předpokládat, že se po úspěšném ověření stane novým způsobem prevence, diagnostiky nebo léčení,
- c) ověření nezavedené metody nelze dosáhnout se srovnatelnou účinností jiným způsobem a
- d) nehrozí opodstatněné nebezpečí, že následkem ověřování nezavedené metody dojde k dlouhodobému nebo vážnému poškození zdraví pacienta, na němž má být nezavedená metoda ověřována.

(5) Ověřování nezavedené metody lze na nezletilém pacientovi nebo pacientovi s omezenou svéprávností provádět pouze na základě písemného souhlasu zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta po podání informace podle § 34, pokud

- a) jsou splněny podmínky stanovené v odstavci 4 písm. b) až d),
- b) ověření nezavedené metody se srovnatelnou účinností nelze provádět na pacientech schopných udělit souhlas a
- c) tyto pacienti s ohledem na svou rozumovou vyspělost nebo schopnost informaci pochopit udělili k ověřování souhlas; nesouhlas pacientů s ověřováním není třeba respektovat, je-li takové ověření jedinou možnou alternativou léčby u jinak neléčitelného onemocnění;

tím není dotčeno ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách.

(6) Ověřování nezavedených metod nelze provádět na osobách ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, pokud takové ověření není jedinou možnou alternativou léčby u jinak neléčitelného onemocnění.

§ 34

(1) Informace o nezavedené metodě podaná pacientovi nebo zákonnému zástupci pacienta nebo opatrovníkovi pacienta, na němž má být tato metoda ověřována, musí být prokazatelná a srozumitelná a obsahuje

- a) údaje o ověřované metodě včetně účelu, pro který je ověřována,
- b) konkrétní postup, který se bude týkat pacienta,
- c) možný přínos ověřované metody pro pacienta,
- d) předvídatelná rizika a možné obtíže nebo omezení spojená s ověřováním metody a předpokládaná rizika spojená s předčasným odvoláním souhlasu,
- e) údaje o jiných možnostech léčby,
- f) údaje o způsobu ochrany údajů získaných o pacientovi a o způsobu uveřejňování informací a údajů zjištěných v souvislosti s ověřováním metody rozhodných pro vyhodnocení a zavedení ověřované metody a
- g) požadavky na spolupráci a léčebný režim pacienta; tím není dotčeno ustanovení § 35 zákona o zdravotních službách.

(2) Souhlas pacienta nebo zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta s ověřováním nezavedené metody musí trvat po celou dobu jejího ověřování. V případě odvolání souhlasu pacientem nebo zákonným zástupcem pacienta nebo opatrovníkem pacienta nelze v ověřování metody pokračovat.

§ 35

Ověřování nezavedené metody může provádět poskytovatel, kterému ministerstvo udělilo povolení k ověřování nezavedené metody. Žádost o udělení povolení kromě náležitostí stanovených správním řádem obsahuje

- a) popis nezavedené metody,
- b) zdůvodnění účelnosti ověřování nezavedené metody,
- c) zprávu o výsledcích získaných laboratorním výzkumem, pokusy na zvířatech nebo jiným předklinickým výzkumem,
- d) přehled současných poznatků vztahujících se k ověřovaným postupům, včetně poznatků získaných ze zahraničí,
- e) podrobný plán ověřování nezavedené metody,
- f) pracoviště, kde má být nezavedená metoda ověřována, s uvedením jména, popřípadě jmen, příjmení zdravotnických pracovníků, kteří ji budou ověřovat, včetně označení těch, kteří budou ověřování řídit, a jejich kvalifikace,
- g) posouzení zdravotních rizik při zohlednění všech dostupných informací k dané metodě, která by mohla vzniknout při ověřování nezavedené metody,
- h) informativní údaje o okruhu pacientů, na nichž má být nezavedená metoda ověřována,
- i) závazné stanovisko Státního úřadu pro jadernou bezpečnost k ověřování nezavedené metody lékařského ozáření.

§ 36

(1) Ministerstvo udělí poskytovateli povolení k ověřování nezavedené metody, jestliže učiní závěr, že

- a) předmětem ověřování nezavedené metody jsou nové postupy podle § 33 odst. 1,
- b) ověřování nezavedené metody je účelné a
- c) poskytovatel je k ověřování nezavedené metody způsobilý.

- (2) Státní úřad pro jadernou bezpečnost vydá závazné stanovisko k ověřování nezavedené metody lékařského ozáření na základě písemné žádosti poskytovatele do 60 dnů ode dne jejího doručení. Žádost musí obsahovat údaje podle § 35 v rozsahu potřebném k posouzení nezavedené metody ve vztahu k lékařskému ozáření a radiační ochraně.
- (3) Ministerstvo rozhodne o žádosti podle § 35 do 90 dnů ode dne jejího doručení. Ide-li o ověřování nezavedené metody lékařského ozáření, může ministerstvo rozhodnout o udělení povolení pouze na základě závazného stanoviska Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.
- (4) Rozhodnutí o udělení povolení k ověřování nezavedené metody vedle náležitostí stanovených správním řádem obsahuje
- vymezení nezavedené metody,
  - vymezení podmínek, za nichž lze nezavedenou metodu ověřovat,
  - lhůty pro podávání zpráv o jednotlivých etapách ověřování.
- (5) Ministerstvo může povolení k ověřování nezavedené metody odejmout, jestliže
- poskytovatel porušil podmínky stanovené k ověřování nezavedené metody tímto zákonem nebo v povolení k ověřování nezavedené metody, a to na základě výsledků vlastních zjištění nebo podnětu etické komise ustavené poskytovatelem pro ověřování nezavedené metody (dále jen „etická komise“), nebo
  - k odejmutí povolení dal podnět příslušný správní orgán, který v rámci kontrolní činnosti zjistil porušení podmínek pro poskytování zdravotních služeb podle tohoto zákona nebo jiného právního předpisu.
- (6) Poskytovatel, kterému bylo odejmuto povolení k ověřování nezavedené metody, je povinen ověřování neprodleně ukončit a provést takové úkony, aby v souvislosti s ukončením ověřování nebylo ohroženo zdraví nebo život pacientů.
- (7) Účastníkem řízení o udělení povolení k ověřování nezavedené metody je poskytovatel, který předložil žádost podle § 35.

§ 37

Poskytovatel před zahájením ověřování nezavedené metody

- ustaví etickou komisi,
- uzavře pojištění odpovědnosti za škodu na zdraví způsobenou pacientům v souvislosti s ověřováním nezavedené metody, a to s pojišťovnou, které bylo uděleno povolení k provozování pojišťovací činnosti podle zákona upravujícího pojišťovnictví⁷⁾; rozsah pojištění musí odpovídat rizikům spojeným s konkrétní ověřovanou nezavedenou metodou.

§ 38

(1) Etická komise je nezávislou komisí, jejímž úkolem je

- posuzovat z etického hlediska ověřování nezavedené metody,
- vykonávat dohled nad průběhem ověřování nezavedené metody z hlediska bezpečnosti a zachování práv pacientů, na nichž je nezavedená metoda ověřována.

(2) Členy etické komise jsou zdravotničtí pracovníci a další osoby, z nichž nejméně dvě třetiny nesmějí být v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k poskytovateli, který ji ustavil, členem kontrolního orgánu, statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo společníkem tohoto poskytovatele. Etická komise musí mít nejméně 5 členů. Předsedu a členy etické komise jmenuje a odvolává poskytovatel. Členy etické komise mohou být pouze osoby bez osobního zájmu na ověřování nezavedené metody; člen etické komise předloží o této skutečnosti čestné prohlášení.

(3) Pokud etická komise zjistí při své činnosti skutečnosti, které nasvědčují tomu, že nejsou dodržovány podmínky, za nichž lze nezavedenou metodu ověřovat, neprodleně tyto skutečnosti sdělí poskytovateli a ministerstvu.

§ 39

(1) Poskytovatel ověřující nezavedenou metodu je povinen

- podávat ministerstvu ve lhůtách stanovených v povolení k ověřování nezavedené metody zprávy o jednotlivých etapách ověřování,
- neprodleně přerušit nebo zastavit ověřování nezavedené metody, vznikne-li opodstatněná pochybnost, že nezavedená metoda nepřinese předpokládaný výsledek, nebo že její ověřování by mohlo vést k dlouhodobému nebo vážnému poškození zdraví pacienta, na němž je ověřována; tuto skutečnost je povinen neprodleně oznámit ministerstvu,
- neprodleně oznámit ministerstvu a Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost, pokud vydal souhlasné závazné stanovisko, vzniklou nežádoucí příhodu; nežádoucí příhodou se rozumí nepříznivá změna zdravotního stavu pacienta vzniklá v důsledku ověřování nezavedené metody,
- umožnit kontrolu v průběhu ověřování nezavedené metody osobám pověřeným ministerstvem, Státním úřadem pro jadernou bezpečnost, pokud vydal souhlasné závazné stanovisko, nebo členům etické komise.

(2) Poskytovatel předloží do 30 dnů po ukončení ověřování nezavedené metody ministerstvu závěrečnou zprávu o výsledku ověřování, ve které zároveň posoudí nezavedenou metodu z hlediska možnosti jejího využití při poskytování zdravotních služeb. Pokud bylo pro udělení povolení k ověřování nezavedené metody vydáno souhlasné závazné stanovisko Státním úřadem pro

jadernou bezpečnost, předloží poskytovatel do 30 dnů po ukončení ověřování Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost zprávu o průběhu lékařského ozáření a skutečnostech důležitých z hlediska radiační ochrany.

§ 40

(1) Ministerstvo na základě závěrečné zprávy o výsledku ověřování nezavedené metody, z níž vyplývá možnost jejího využití při poskytování zdravotních služeb, posoudí, zda nezavedená metoda splňuje podmínky pro zavedení do klinické praxe. Při posuzování výsledků ověřování nezavedené metody přihlíží k přínosům této metody pro zlepšení zdravotního stavu pacientů.

(2) Ministerstvo vydá rozhodnutí, jímž nezavedenou metodu

- a) uzná jako standardní metodu, pokud na základě posouzení podle odstavce 1 učiní závěr, že byly splněny podmínky pro její zavedení do klinické praxe a nová standardní metoda přispěje ke zlepšení zdravotního stavu pacientů, nebo
- b) neuzná jako standardní metodu, pokud na základě posouzení nezavedené metody učiní závěr, že nebyly splněny podmínky pro její zavedení do klinické praxe.

(3) Účastníkem řízení podle odstavce 2 je pouze poskytovatel, který nezavedenou metodu ověřoval.

(4) Ministerstvo uveřejní ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví a způsobem umožňujícím dálkový přístup

- a) uznanou standardní metodu,
- b) neuznanou nezavedenou metodu, včetně důvodů, které vedly k jejímu neuznání.

HLAVA IV

POSUDKOVÁ PÉČE A LÉKAŘSKÉ POSUDKY, PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ SLUŽBY, PROGRAMY PODPORY ZDRAVÍ, POSUZOVÁNÍ NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ

Díl 1

Posudková péče a lékařské posudky

§ 41

Součástí posudkové péče je posuzování

- a) zdravotní způsobilosti ke vzdělávání a v průběhu vzdělávání (dále jen „vzdělávání“) pro potřeby škol a školských zařízení nebo k tělesné výchově a sportu nebo k jiným činnostem podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů,
- b) zdravotní způsobilosti pro potřebu a na žádost správních orgánů nebo jiných orgánů v případech stanovených jinými právními předpisy,
- c) zdravotní způsobilosti na vyžádání pacientem nebo zákonným zástupcem pacienta nebo opatrovníkem pacienta nebo s jejich souhlasem na vyžádání právnickou osobou,
- d) zdravotní způsobilosti k práci na základě pracovnělékařské prohlídky; součástí posuzování zdravotní způsobilosti k práci je zejména posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců nebo osob ucházejících se o zaměstnání,
- e) zdravotního stavu v souvislosti s nemocí z povolání nebo ohrožením nemocí z povolání (dále jen „nemoc z povolání“),
- f) zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění a pro potřeby úřadu práce,
- g) zdravotního stavu pacienta pro jiné účely.

§ 42

(1) Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti nebo o zdravotním stavu (dále jen „lékařský posudek“) vydává poskytovatel na žádost pacienta, který je posuzovanou osobou, nebo jiné k tomu oprávněné osoby po posouzení zdravotní způsobilosti, popřípadě zdravotního stavu posuzované osoby, posuzujícím lékařem, a to na základě zhodnocení

- a) výsledků lékařské prohlídky a dalších potřebných odborných vyšetření (dále jen „lékařská prohlídka“),
- b) výpisu ze zdravotnické dokumentace vedené o posuzované osobě jejím registrujícím poskytovatelem v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost (dále jen „registrující poskytovatel“), je-li posuzovaná osoba u takového poskytovatele registrována, nebo jde-li o posuzovanou osobu, o jejímž zdravotním stavu je vedena zdravotnická dokumentace na území jiného státu, též na základě výpisu z této dokumentace, ke kterému je přiložen úředně ověřený překlad do českého jazyka; úředně ověřený překlad se nepředkládá k výpisu ze zdravotnické dokumentace vedené ve slovenském jazyce,

c) zdravotní náročnosti pro výkon práce, povolání, vzdělávání, sportu, tělesné výchovy nebo jiné činnosti (dále jen „činnost“), pro které je osoba posuzována, a podmínek, za kterých je činnost vykonávána, nebo nároků činnosti na zdraví posuzované osoby.

(2) Lékařský posudek vydává, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak,

a) registrující poskytovatel posuzované osoby, nebo

b) poskytovatel v oboru všeobecné praktické lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost, nemá-li posuzovaná osoba registrujícího poskytovatele; tato skutečnost se zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené posuzujícím lékařem o posuzované osobě; záznam podepíše posuzující lékař a posuzovaná osoba.

Posuzujícím lékařem je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak.

(3) Jestliže posuzovaná osoba nemá registrujícího poskytovatele, použije se při posouzení zdravotní způsobilosti, popřípadě zdravotního stavu posuzované osoby odstavec 1 písm. a) a c).

(4) Je-li lékařský posudek vydáván pro účely pracovněprávních vztahů, je oprávněná osoba povinna bez zbytečného odkladu zajistit vydání lékařského posudku pro určení, zda je onemocnění způsobeno pracovním úrazem nebo nemocí z povolání. Tento posudek může být vydán i po ukončení pracovněprávního vztahu.

§ 42a

(1) Výpis ze zdravotnické dokumentace podle § 42 odst. 1 písm. b) lze pro posouzení zdravotního stavu nebo zdravotní způsobilosti posuzované osoby pro stejný účel nahradit potvrzením o tom, že nebyla od posledního vydání výpisu ze zdravotnické dokumentace zjištěna změna zdravotního stavu (dále jen "potvrzení o nezměněném zdravotním stavu"), pokud

a) o výpis požádá stejný poskytovatel, který již dříve vydal lékařský posudek, a

b) nedojde od dříve vydaného výpisu ze zdravotnické dokumentace ke změně zdravotního stavu nebo zdravotní způsobilosti posuzované osoby.

(2) Registrující poskytovatel výpis, popřípadě potvrzení o nezměněném zdravotním stavu, vydá nejdéle do 10 pracovních dnů ode dne obdržení žádosti. Výpis nebo potvrzení lze použít pro posouzení zdravotního stavu nebo zdravotní způsobilosti posuzované osoby v době nejdéle 90 dnů ode dne jeho vydání registrujícím poskytovatelem.

(3) Výpis ze zdravotnické dokumentace podle § 42 odst. 1 písm. b), popřípadě potvrzení o nezměněném zdravotním stavu, není třeba požadovat, pokud to s ohledem na důvody posouzení zdravotního stavu nebo zdravotní způsobilosti posuzované osoby nebo jiné předložené podklady není nezbytné. Důvody, kdy není třeba požadovat výpis ze zdravotnické dokumentace, popřípadě potvrzení o nezměněném zdravotním stavu, stanoví prováděcí právní předpis podle § 60.

(4) Výpis ze zdravotnické dokumentace, popřípadě potvrzení o nezměněném zdravotním stavu, si může posuzující lékař vyžádat prostřednictvím posuzované osoby.

§ 43

(1) Lékařský posudek musí být vydán, nestanoví-li tento zákon nebo jiný právní předpis jinak, nejdéle

a) do 10 pracovních dnů ode dne obdržení nebo ústního podání žádosti podle § 42 odst. 1,

b) do 45 pracovních dnů ode dne obdržení nebo ústního podání žádosti podle § 42 odst. 1, jde-li o lékařský posudek o nemoci z povolání, nebo

c) do 45 pracovních dnů ode dne obdržení nebo ústního podání žádosti podle § 42 odst. 1, jde-li o lékařský posudek pro účely pracovněprávních vztahů a je-li nutné, aby posuzující lékař posoudil, zda dlouhodobé pozbytí zdravotní způsobilosti k práci bylo způsobeno pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, přičemž účelem posudku není posouzení zdravotní způsobilosti k práci.

Lhůty uvedené v písmenech a) až c) do obdržení posledního potřebného podkladu pro posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu podle § 42 odst. 1 neběží. Písemná žádost uvedená v písmenech a) až c) nebo záznam o jejím ústním podání je součástí zdravotnické dokumentace vedené o posuzované osobě. Záznam podepíše posuzující lékař a osoba, která ústní žádost podala.

(2) Pro účely posouzení dalšího trvání zdravotní způsobilosti lze lékařskou prohlídku posuzované osoby provést nejdříve 90 dnů před koncem platnosti dosavadního lékařského posudku, jehož časová platnost se nemění, pokud posuzující lékař nezjistí změnu zdravotního stavu vedoucí k vydání lékařského posudku se závěrem podle § 44 odst. 4 písm. a). Jde-li o pravidelně se opakující lékařské prohlídky, lhůty k jejich provedení stanovené prováděcím právním předpisem podle § 52 nebo 60 nebo jiným právním předpisem, a platnost lékařského posudku se provedením lékařské prohlídky podle věty první nemění, nezjistí-li posuzující lékař změnu zdravotního stavu vedoucí k vydání lékařského posudku se závěrem podle § 44 odst. 4 písm. a). Tím není dotčena možnost provedení lékařské prohlídky při změně zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu nebo podezření na tyto změny.

(3) Lékařský posudek musí mít náležitosti stanovené právním předpisem upravujícím zdravotnickou dokumentaci²³⁾ a podle účelu jeho vydání též náležitosti stanovené prováděcím právním předpisem podle § 52, 60 nebo 65, popřípadě jinými právními předpisy. Ze závěru lékařského posudku musí být zřejmé, zda je posuzovaná osoba pro účel, pro který je posuzována, zdravotně způsobilá, zdravotně nezpůsobilá nebo zdravotně způsobilá s podmínkou, případně pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost, anebo zda její zdravotní stav splňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byla posuzována. Součástí lékařského posudku musí být poučení o možnosti podat podle § 46 odst. 1 návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal, a poučení o

možnosti vzdání se práva na přezkoumání lékařského posudku podle § 46 odst. 1. V poučení se dále uvede, v jaké lhůtě je možno návrh na přezkoumání podat, od kterého dne se tato lhůta počítá a zda má nebo nemá návrh na přezkoumání podle tohoto zákona nebo jiných právních předpisů odkladný účinek.

(4) Jde-li o lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci, lze posudkový závěr, že je posuzovaná osoba zdravotně nezpůsobilá, uvést v lékařském posudku pouze v případě vstupní lékařské prohlídky; v ostatních případech se uvede závěr, že posuzovaná osoba pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost vykonávat dosavadní práci. Dlouhodobým pozbytím zdravotní způsobilosti vykonávat dosavadní práci se rozumí stabilizovaný zdravotní stav, který omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti zaměstnance významně pro jeho schopnost vykonávat dosavadní práci, pokud tento zdravotní stav trvá déle než 180 dnů nebo lze předpokládat, že tento zdravotní stav bude trvat déle než 180 dnů, a výkon této práce by vážně ohrozil jeho zdraví. Tím není dotčeno vymezení dlouhodobého pozbytí způsobilosti vykonávat dosavadní službu podle zákona o státní službě.

(5) Je-li lékařský posudek vydáván pro účely pracovněprávních vztahů, avšak nikoliv za účelem posouzení zdravotní způsobilosti k práci, ale pro určení, zda je onemocnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, v posudkovém závěru o dlouhodobém pozbytí zdravotní způsobilosti se uvede, zda posuzovaná osoba smí, nebo nesmí nadále konat dosavadní práci pro pracovní úraz nebo nemoc z povolání. Tento posudkový závěr může být uveden již v lékařském posudku podle odstavce 4, je-li v době jeho vydání zřejmé, že důvodem dlouhodobého pozbytí zdravotní způsobilosti konat dosavadní práci je pracovní úraz nebo nemoc z povolání.

(6) Stejnopsis lékařského posudku je součástí zdravotnické dokumentace vedené o posuzované osobě. Posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu pro potřeby vydání lékařského posudku hradí ten, kdo o něj žádá, pokud z tohoto zákona nebo jiného právního předpisu nevyplývá jinak. V písemném vyhotovení lékařského posudku lze provádět opravy zřejmých nesprávností, které nemají vliv na jeho závěr podle odstavce 3, 4 nebo 5. Opravy provede poskytovatel z podnětu osoby uvedené v § 44 odst. 1 nebo z vlastního podnětu. O opravě posudku uvědomí osobu uvedenou v § 44 odst. 1.

(7) Lékařský posudek se nevydává, jestliže se posuzovaná osoba odmítne podrobit lékařské prohlídce nebo vyšetření, které je její součástí; posuzující lékař tuto skutečnost zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o této osobě.

(8) Jestliže nebyl lékařský posudek vydán z důvodu uvedeného v odstavci 7 nebo jestliže se posuzovaná osoba nepodrobila lékařské prohlídce za účelem dalšího posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu ve stanoveném termínu bez uvedení vážného důvodu, hledí se na ni pro činnost, pro kterou měla být zdravotně posouzena, jako na zdravotně nezpůsobilou, nebo jako na osobu, která pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost vykonávat dosavadní práci, anebo jako na osobu, jejíž zdravotní stav nesplňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byl posuzován. V případě, kdy jde o pravidelně se opakující lékařskou prohlídku a posuzovaná osoba se jí nepodrobila, hledí se na ni jako na osobu zdravotně nezpůsobilou podle věty první ode dne, kdy končí platnost předchozího lékařského posudku.

(9) Jestliže o lékařský posudek za účelem posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu požádala k tomu oprávněná osoba a na posuzovanou osobu se podle odstavce 7 hledí jako na zdravotně nezpůsobilou, nebo jako na osobu, která pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost vykonávat dosavadní práci, anebo jako na osobu, jejíž zdravotní stav nesplňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byla posuzována, poskytovatel tuto skutečnost písemně sdělí oprávněné osobě.

§ 44

(1) Poskytovatel, který lékařský posudek vydal, zajistí neprodleně jeho prokazatelné předání

- a) posuzované osobě a
- b) osobě, která o posouzení zdravotní způsobilosti posuzované osoby za účelem vydání posudku oprávněně požádala, není-li posuzovanou osobou.

(2) Prokazatelným předáním lékařského posudku podle odstavce 1 se rozumí jeho převzetí

- a) osobou uvedenou v odstavci 1 stvrzením podpisem této osoby, s uvedením data převzetí, a jde-li o osobu uvedenou v odstavci 1 písm. b) nebo pověřenou osobu této osoby, uvede se též číslo občanského průkazu nebo jiného dokladu totožnosti a důvod vydání posudku; potvrzení o převzetí lékařského posudku je součástí zdravotnické dokumentace vedené o posuzované osobě,
- b) na základě doručení provozovatelem poštovních služeb; doručení musí být doloženo doručenkou, nebo
- c) na základě elektronického doručení podepsaného způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje při právním jednání vůči státu v souvislosti s výkonem jeho působnosti účinky vlastnoručního podpisu²²⁾, do schránky uvedené posuzovanou osobou a osobou, která o posouzení zdravotní způsobilosti požádala.

Lékařský posudek se též považuje za prokazatelně předaný, jestliže osoba oprávněná k převzetí posudku odmítne posudek převzít nebo jeho převzetí stvrdit podpisem; tuto skutečnost zaznamená posuzující lékař do zdravotnické dokumentace vedené o posuzované osobě; záznam podepíše posuzující lékař a další zdravotnický pracovník přítomný převzetí posudku. V případě odmítnutí převzetí lékařského posudku doručovaného prostřednictvím provozovatele poštovní služby se použije obdobně ustanovení § 9 odst. 4.

(3) Osobě, která není osobou uvedenou v odstavci 1 písm. b) a které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, předává lékařský posudek posuzovaná osoba, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak.

(4) Právní účinky lékařského posudku

- a) se závěrem o zdravotní nezpůsobilosti, dlouhodobém pozbytí zdravotní způsobilosti posuzované osoby nebo zdravotní způsobilosti s podmínkou, která je stanovena poprvé, nastávají pro osobu, které byl předán, dnem jeho prokazatelného předání,

- b) se závěrem o zdravotní způsobilosti posuzované osoby nebo zdravotní způsobilosti s podmínkou, která je v lékařském posudku vydaném pro stejný účel uvedena opakovaně a spočívá v užívání určitého kompenzačně upraveného zařízení nebo zdravotnického prostředku, nastávají pro osobu, které byl předán, dnem, kdy končí platnost předcházejícího posudku, nejdříve však dnem uplynutí lhůty pro podání návrhu na jeho přezkoumání nebo dnem prokazatelného doručení rozhodnutí o potvrzení posudku správním úřadem, který poskytovateli udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb,
- c) o zdravotním stavu nastávají pro osobu, které byl předán, dnem uplynutí lhůty pro podání návrhu na jeho přezkoumání nebo dnem prokazatelného doručení rozhodnutí o potvrzení posudku správním úřadem, který poskytovateli udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb.

V případě, kdy se oprávněná osoba vzdá podle § 46 odst. 1 práva na přezkoumání lékařského posudku se závěrem podle písmene b) nebo c), nastávají právní účinky tohoto posudku prvním pracovním dnem následujícím po dni, kdy tak učinila poslední z nich.

(5) Lékařský posudek lze uplatnit pro účely, pro které byl vydán, do 90 dnů ode dne jeho vydání, není-li v něm nebo jiném právním předpise stanovena kratší lhůta. Jestliže správním úřadem, který poskytovateli udělil oprávnění k poskytování zdravotních služeb, napadený lékařský posudek podle § 47 odst. 2 písm. a) potvrdí, může tento posudek k tomu oprávněná osoba použít pro účely, pro které byl vydán, do 10 pracovních dnů ode dne prokazatelného doručení potvrzeného posudku. Věty první a druhá se nepoužijí, jde-li o posudek o zdravotní způsobilosti posuzované osoby pro účast na škole v přírodě nebo na zotavovací akci podle zákona o ochraně veřejného zdraví. Věty první a druhá se nepoužijí, jde-li o posudek o zdravotní způsobilosti posuzované osoby pro účely přijímacího řízení na střední školu; tento posudek lze uplatnit pro účel, pro který byl vydán, do 1 roku ode dne jeho vydání.

(6) Lékařský posudek pozbývá platnost

- a) uplynutím doby, na kterou byl vydán,
- b) je-li vydán v rámci pravidelně se opakujících lékařských prohlídek prováděných za účelem nového posouzení zdravotní způsobilosti posuzované osoby ve lhůtách stanovených prováděcím právním předpisem podle § 52 nebo 60, popřípadě jiným právním předpisem, dnem, kdy měla být podle těchto právních předpisů tato prohlídka provedena; to neplatí, jde-li o lékařský posudek vydaný podle § 43 odst. 2,
- c) dnem, kterým nastaly právní účinky lékařského posudku vydaného pro stejný účel, pokud z tohoto zákona nebo jiných právních předpisů nevyplývá jinak,
- d) ukončením pracovněprávního vztahu, jde-li o posudek podle § 41 písm. d), pokud dále není stanoveno jinak.

(7) Lékařský posudek ukončením pracovněprávního vztahu nepozbývá podle odstavce 6 písm. d) platnosti, je-li

- a) posuzovanou osobou nejdéle do 3 měsíců ode dne ukončení pracovněprávního vztahu uzavřen nový pracovněprávní vztah se stejným zaměstnavatelem, a to se stejným výkonem práce a za stejných pracovních podmínek, nebo
- b) dosavadním zaměstnancem agentury práce uzavřen pracovněprávní vztah se zaměstnavatelem, ke kterému byl dříve přidělen jako k uživateli, a to se stejným výkonem práce a za stejných pracovních podmínek, ke kterým byl posouzen poskytovatelem pracovnělékařských služeb uživatele nebo poskytovatelem podle § 54 odst. 2 písm. b), pokud nedošlo ke změně jeho zdravotního stavu; zaměstnavatel může požadovat před uzavřením pracovněprávního vztahu provedení vstupní lékařské prohlídky.

(8) Jestliže je lékařský posudek neplatný, považuje se posuzovaná osoba pro účel, pro který měla být zdravotně posouzena, za zdravotně nezpůsobilou nebo za osobu, jejíž zdravotní stav nespĺňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byl posuzován.

§ 45

(1) Posuzující lékař, který zjistí, že posuzovaná osoba není nadále zdravotně způsobilá k výkonu činnosti nebo k výkonu činnosti s podmínkou, anebo že její zdravotní stav nespĺňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byla posuzována, oznámí tuto skutečnost posuzované osobě a bezodkladně též osobě, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, je-li mu tato osoba známa. Posuzovaná osoba se pro tuto činnost považuje za zdravotně nezpůsobilou, popřípadě zdravotně způsobilou s podmínkou, nebo za osobu, jejíž zdravotní stav nespĺňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byla posuzována, a to do doby, než nastanou právní účinky nového lékařského posudku.

(2) Ošetřující lékař, který má důvodné podezření, že změnou zdravotního stavu pacienta došlo ke změně zdravotní způsobilosti k činnosti nebo k výkonu činnosti s podmínkou, anebo že pacientův zdravotní stav nespĺňuje předpoklady nebo požadavky, ke kterým byl posuzován, je povinen o této skutečnosti informovat pacienta a poskytovatele příslušného k vydání lékařského posudku, je-li mu poskytovatel znám nebo jestliže mu jeho adresu pacient sdělil. Součástí informace jsou údaje o zdravotním stavu pacienta, které vedly k podezření, že došlo ke změně zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu. Nezná-li ošetřující lékař poskytovatele příslušného k vydání lékařského posudku, je povinen oznámit své důvodné podezření též osobě, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, je-li mu tato osoba známa nebo jestliže mu její adresu pacient sdělil.

(3) Za účelem zjištění zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu a vydání lékařského posudku na základě informace podle odstavce 2 je posuzovaná osoba povinna dostavit se na vyzvání poskytovatele příslušného k vydání lékařského posudku nebo jiné k tomu oprávněné osoby v určeném termínu k lékařské prohlídce.

§ 46

(1) Má-li posuzovaná osoba nebo osoba, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, za to, že lékařský posudek je nesprávný, může do 10 pracovních dnů ode dne jeho prokazatelného předání podat návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal. Osoba, které uplatněním posudku vznikají práva nebo povinnosti a které byl posudek předán posuzovanou osobou, může návrh na přezkoumání lékařského posudku podat do 10 pracovních dnů ode dne jeho předání, a to poskytovatelé uvedenému ve větě první. Práva na přezkoumání lékařského posudku se lze vzdát. Písemné prohlášení o vzdání se práva na přezkoumání lékařského posudku nebo záznam o ústním sdělení o vzdání se práva na přezkoumání lékařského posudku je součástí zdravotnické dokumentace; záznam stvrdí svým podpisem osoba, která se práva na přezkoumání lékařského posudku vzdala, a zdravotnický pracovník, který tento záznam provedl.

(2) Jestliže byl návrh na přezkoumání lékařského posudku podán po uplynutí lhůty podle odstavce 1, poskytovatel návrh odloží. Tuto skutečnost písemně sdělí osobě, která návrh na přezkoumání lékařského posudku podala, a osobě, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, pokud je mu známa, a posuzované osobě, nejde-li o osoby, které návrh podaly. Při prokázání závažných důvodů, které posuzované osobě nebo jiné osobě oprávněné k podání návrhu na přezkoumání objektivně bránily v podání návrhu ve stanovené lhůtě, poskytovatel zmeškání lhůty pro podání návrhu promine. Požádat o prominutí zmeškání lhůty pro podání návrhu na přezkoumání lze do 10 pracovních dnů ode dne, kdy pominul důvod, který bránil osobě uvedené ve větě druhé toto právní jednání učinit. K žádosti o prominutí lhůty se připojí návrh na přezkoumání, jinak se jí poskytovatel nezabývá. Zmeškání lhůty nelze prominout, jestliže ode dne, kdy měl být podán návrh na přezkoumání, uplynulo 60 dnů. Prominutím zmeškání lhůty nejsou dotčeny lhůty stanovené pro uplatnění lékařského posudku. Poskytovatel odložení návrhu na přezkoumání lékařského posudku anebo prominutí lhůty k podání návrhu na přezkoumání nebo neprominutí této lhůty včetně důvodů bezodkladně písemně sdělí osobě, která návrh na přezkoumání lékařského posudku podala, a dále osobě, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, pokud je mu známa, a posuzované osobě, nejde-li o osoby, které návrh podaly.

(3) Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá, zdravotně způsobilá s podmínkou nebo pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost, nejde-li o podmínku, která je v lékařském posudku vydaném pro stejný účel uvedena opakovaně a spočívá v užívání určitého kompenzačně upraveného zařízení nebo zdravotnického prostředku.

(4) Vyhoví-li poskytovatel návrhu na přezkoumání v plném rozsahu, napadený lékařský posudek bezodkladně zruší a na základě zjištěných skutečností, popřípadě nového posouzení zdravotní způsobilosti, vydá posudek nový, a to ve lhůtách podle § 43 odst. 1 s tím, že lhůta počíná běžet dnem, kdy byl návrh na přezkoumání podán. Doklad o zrušení posudku je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.

(5) Pokud poskytovatel návrhu na přezkoumání lékařského posudku nevyhoví v plném rozsahu, postoupí spis s tímto návrhem, včetně příslušné části zdravotnické dokumentace nebo její kopie, a dalších podkladů potřebných pro přezkoumání lékařského posudku a svého stanoviska, příslušnému správnímu orgánu

- a) do 10 pracovních dnů, jde-li o lékařský posudek o zdravotní způsobilosti,
- b) do 45 pracovních dnů, jde-li o lékařský posudek o
  1. nemoci z povolání, nebo
  2. podle § 43 odst. 1 písm. c),
- c) do 30 pracovních dnů, jde-li o lékařský posudek v ostatních případech,

ode dne doručení návrhu na přezkoumání. Jestliže je třeba provést došetření zdravotního stavu posuzované osoby nebo ověřit podmínky vzniku nemoci z povolání, lze lhůty podle písmene b) nebo c) prodloužit o dalších 30 pracovních dnů.

(6) Návrh na přezkoumání nového lékařského posudku vydaného podle odstavce 4, který podala k tomu oprávněná osoba, postoupí poskytovatel společně se spisem příslušnému správnímu orgánu, a to ve lhůtách stanovených v odstavci 5.

(7) Poskytovatel bezodkladně písemně oznámí skutečnost, že mu byl návrh na přezkoumání lékařského posudku podán, osobě, které uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, pokud je mu známa, a posuzované osobě, nejde-li o osoby, které návrh podaly. Obdobně postupuje, vyhoví-li návrhu na přezkoumání lékařského posudku v plném rozsahu nebo postoupí-li návrh na přezkoumání příslušnému správnímu orgánu. Pokud poskytovatel vyhoví návrhu na přezkoumání posudku v plném rozsahu, uvede ve sdělení podle věty první skutečnosti, které ho k tomu vedly.

§ 47

(1) Příslušný správní orgán při přezkoumání lékařského posudku vychází z podkladů předaných poskytovatelem a zjišťuje, zda

- a) bylo posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu posuzované osoby provedeno a lékařský posudek vydán k tomu oprávněným poskytovatelem a vypracován posuzujícím lékařem s příslušnou specializovanou způsobilostí,
- b) byly provedeny lékařské prohlídky, které stanoví právní předpisy nebo které indikoval posuzující lékař,
- c) byl zdravotní stav posuzované osoby pro účely zdravotního posouzení zjištěn úplně v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem podle § 52, 60 nebo 65 nebo jinými právními předpisy²⁴⁾,
- d) při ověření podmínek vzniku nemoci z povolání bylo postupováno v souladu s jinými právními předpisy²⁵⁾ a
- e) závěr o posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu odpovídá zdravotnímu stavu posuzované osoby aktuálně zjištěnému v době vydání lékařského posudku.

(2) Příslušný správní orgán do 30 pracovních dnů ode dne doručení spisu s návrhem na přezkoumání lékařského posudku

- a) tento návrh zamítne a napadený lékařský posudek potvrdí, nebo
- b) napadený lékařský posudek zruší a vrátí věc poskytovateli k vydání nového lékařského posudku, nebo
- c) napadený lékařský posudek zruší.

Lhůtu podle věty první může správní orgán ve zvlášť odůvodněných případech prodloužit o dalších 15 pracovních dnů.

(3) Příslušný správní orgán může v rozsahu potřebném pro přezkoumání lékařského posudku podle odstavce 1

- a) vyzvat poskytovatele k doplnění jím předaných podkladů, včetně smlouvy uzavřené podle § 54 odst. 2 písm. a) a § 57a, a zároveň určit lhůtu, v níž je poskytovatel povinen podklady předložit; poskytovatel je povinen poskytnout potřebnou součinnost,
- b) požadovat odborné stanovisko od odborně způsobilých osob podle jiného právního předpisu, je-li to nezbytné pro správné posouzení postupu při vydávání lékařského posudku ke zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu posuzované osoby;

v těchto případech se běh lhůty podle odstavce 2 přerušuje.

(4) Proti rozhodnutí správního orgánu vydanému podle odstavce 2 se nelze odvolat. Pokud tento zákon nestanoví jinak, vztahují se na postupy podle odstavce 2 ustanovení správního řádu.

(5) Jestliže příslušný správní orgán potvrdí lékařský posudek, lze provést nové posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu posuzované osoby pouze v tom případě, jestliže je z lékařské prohlídky zřejmé, že posouzení její zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu povede pravděpodobně k jinému závěru, než je uveden v dosavadním lékařském posudku.

§ 48

(1) Při posuzování zdravotní způsobilosti a vydávání lékařského posudku podle § 46 a 47 se postupuje obdobně s tím, že je-li poskytovatelem

- a) Vězeňská služba, návrh na přezkoumání lékařského posudku předá posuzující lékař řediteli organizační jednotky Vězeňské služby, v nichž jsou poskytovány zdravotní služby, který podle § 46 lékařský posudek přezkoumá; pokud ředitel organizační jednotky Vězeňské služby návrhu na přezkoumání nevyhoví v plném rozsahu, předá ho Generálnímu ředitelství Vězeňské služby, které postupuje podle § 47,
- b) Bezpečnostní informační služba, návrh na přezkoumání lékařského posudku podle § 46 přezkoumá posuzující lékař; pokud návrhu na přezkoumání nevyhoví v plném rozsahu, předá ho řediteli Bezpečnostní informační služby, který postupuje podle § 47,
- c) Úřad pro zahraniční styky a informace, návrh na přezkoumání lékařského posudku podle § 46 přezkoumá posuzující lékař; pokud návrhu na přezkoumání nevyhoví v plném rozsahu, předá ho řediteli Úřadu pro zahraniční styky a informace, který postupuje podle § 47,
- d) Generální ředitelství cel, návrh na přezkoumání lékařského posudku podle § 46 přezkoumá posuzující lékař; pokud návrhu na přezkoumání nevyhoví v plném rozsahu, předá ho generálnímu řediteli Generálního ředitelství cel, který postupuje podle § 47,
- e) Ministerstvo vnitra, návrh na přezkoumání lékařského posudku předá posuzující lékař určenému zdravotnickému pracovníkovi ve zdravotnickém zařízení v oboru působnosti Ministerstva vnitra, popřípadě organizační složky státu jím zřízené, v nichž jsou poskytovány zdravotní služby, který podle § 46 lékařský posudek přezkoumá; pokud určený zdravotnický pracovník návrhu na přezkoumání nevyhoví v plném rozsahu, předá ho Ministerstvu vnitra, které postupuje podle § 47,
- f) Ministerstvo obrany, návrh na přezkoumání lékařského posudku předá posuzující lékař řediteli nebo vedoucímu zdravotnickému pracovníkovi poskytovatele zdravotních služeb v působnosti Ministerstva obrany, který podle § 46 lékařský posudek přezkoumá; pokud návrhu na přezkoumání nevyhoví v plném rozsahu, předá ho Ministerstvu obrany, které postupuje podle § 47.

(2) Jde-li o přezkoumání lékařského posudku o zdravotní způsobilosti leteckého personálu, postupuje se podle zákona o civilním letectví.

Společná ustanovení pro posudkovou péči a lékařské posudky

§ 49

(1) Při posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění se použijí ustanovení § 41 až 48 obdobně s tím, že

- a) dokladem o prokazatelném předání rozhodnutí ve věcech dočasné pracovní neschopnosti posuzované osobě a ve věcech potřeby ošetřování a péče nebo potřeby dlouhodobé péče osobě, která o posouzení zdravotního stavu požádala, je záznam ve zdravotnické dokumentaci, který posuzovaná osoba podepíše, nebo v případě zaslání prostřednictvím držitele poštovní licence vyznačení doručení na doručence; v případě využití elektronické komunikace je dokladem o odeslání rozhodnutí ve věcech dočasné pracovní neschopnosti posuzované osobě rovněž doklad o odeslání prostřednictvím datové schránky nebo záznam uložený v počítači v elektronické formě ve formátech stanovených právním předpisem s funkcí ověřování autenticity uložených dat a časovým razítkem získaným prostřednictvím státem uznané autority,

- b) lhůta pro podání návrhu na přezkoumání podle § 46 odst. 1 činí 3 pracovní dny; tento návrh nemá odkladný účinek,
- c) lhůta pro postoupení návrhu na přezkoumání podle § 46 odst. 5 činí 5 pracovních dnů,
- d) účastníkem řízení o přezkoumání rozhodnutí je poskytovatel, který rozhodnutí vydal, a osoba, jejíž zdravotní stav je posuzován; návrh na přezkoumání rozhodnutí může podat tato osoba nebo osoba, které uplatněním rozhodnutí vznikají práva nebo povinnosti.

(2) Nemůže-li se pacient s ohledem na svůj zdravotní stav podepsat nebo odmítá-li pacient záznam podle odstavce 1 písm. a) podepsat, zdravotnický pracovník tuto skutečnost zaznamená do zdravotnické dokumentace a zároveň uvede důvody, které pacientovi brání v podepsání; záznam podepíše zdravotnický pracovník a svědek.

(3) Právní úprava posuzování zdravotního stavu pro účely důchodového pojištění, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi a dávek pro osoby se zdravotním postižením není ustanoveními tohoto zákona dotčena.

(4) Ustanovení o povinnosti zachovávat mlčenlivost podle jiného právního předpisu se ve věcech posudkové péče a lékařských posudků použijí tak, aby nebyla zkrácena procesní práva posuzované osoby a osob, kterým jeho uplatněním vznikají práva a povinnosti. Tím nejsou dotčeny jiné právní předpisy, které stanoví povinnost sdělovat určité skutečnosti, popřípadě povinnost zachovávat o určitých skutečnostech mlčenlivost.

§ 50

Při rozhodování orgánu nemocenského pojištění o zdravotním stavu pro účely nemocenského pojištění podle jiného právního předpisu⁹⁾ se ustanovení § 41 až 48 nepoužijí.

§ 51

Posuzování zdravotní způsobilosti ke vzdělávání, k tělesné výchově a sportu

(1) Zdravotní způsobilost ke vzdělávání posuzuje a lékařský posudek o zdravotní způsobilosti vydává registrující poskytovatel. Posuzujícím lékařem je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru praktický lékař pro děti a dorost nebo v oboru všeobecné praktické lékařství, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak. V případě uchazečů o vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem obrany zdravotní způsobilost ke vzdělávání posuzuje a lékařský posudek o zdravotní způsobilosti vydává poskytovatel zdravotních služeb, kterému Ministerstvo obrany udělilo oprávnění k poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních jím zřízených; posuzujícím lékařem je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství.

(2) Jestliže se praktické vyučování nebo praktická příprava uskutečňuje

- a) na pracovištích právnických nebo fyzických osob, vydává lékařský posudek o zdravotní způsobilosti osoby připravující se na povolání před jejím prvním zařazením na praktické vyučování nebo praktickou přípravu a v jejich průběhu poskytovatel pracovnělékařských služeb této osoby,
- b) na pracovišti fyzické osoby, která je samostatně výdělečně činná, vydává lékařský posudek o zdravotní způsobilosti osoby připravující se na povolání před jejím prvním zařazením na praktické vyučování nebo praktickou přípravu a v jejich průběhu registrující poskytovatel této osoby, a pokud tato osoba nemá registrujícího poskytovatele, poskytovatel pracovnělékařských služeb školy,
- c) pouze ve škole nebo školském zařízení, vydává lékařský posudek o zdravotní způsobilosti osoby připravující se na povolání před jejím prvním zařazením na praktické vyučování nebo praktickou přípravu a v jejich průběhu registrující poskytovatel této osoby, a pokud tato osoba registrujícího poskytovatele nemá, poskytovatel pracovnělékařských služeb školy,
- d) na pracovištích osob uvedených v písmenu a) nebo b) a ve škole nebo školském zařízení, vydává lékařský posudek o zdravotní způsobilosti osoby připravující se na povolání před jejím prvním zařazením na praktické vyučování nebo praktickou přípravu a v jejich průběhu, zahajuje-li se praktické vyučování nebo praktická příprava
  - 1. ve škole, poskytovatel uvedený v písmenu c),
  - 2. na pracovištích fyzických nebo právnických osob, poskytovatel uvedený v písmenu a) nebo b).

Posuzujícím lékařem podle písmene a) je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství nebo se specializovanou nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství, posuzujícím lékařem podle písmen b) až d) je lékař se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství, v oboru praktické lékařství pro děti a dorost nebo se specializovanou nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství.

(3) Posouzení zdravotní způsobilosti osoby připravující se na výkon povolání před jejím zařazením na praktické vyučování nebo praktickou přípravu se neprovede,

- a) je-li v rámci praktické přípravy nebo praktického vyučování vykonávána činnost za podmínek obdobných výkonu práce zařazené do kategorie první a není-li součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny jiným právním předpisem²¹⁾,
- b) jestliže tato příprava nebo vyučování začíná v době kratší než 12 kalendářních měsíců ode dne vydání lékařského posudku podle odstavce 1 a pokud nedošlo během této doby ke změně zdravotního stavu; posouzení zdravotní

způsobilosti se v tomto případě provede nejdéle do 12 kalendářních měsíců ode dne zařazení osoby na praktické vyučování nebo praktickou přípravu, nebo

- c) jestliže jiný právní předpis upravující soustavu oborů vzdělání ve středním a vyšším odborném vzdělávání nestanoví podmínky zdravotní způsobilosti ke vzdělávání.

(4) Lékařský posudek o zdravotní způsobilosti

- a) k tělesné výchově v rámci vzdělávacích programů pro uvolnění z vyučování v předmětu tělesná výchova na dobu nejméně celého jednoho pololetí školního roku vydává registrující poskytovatel,
- b) k organizovanému a neorganizovanému sportu a pohybové rekreaci určené širokým vrstvám obyvatelstva⁹⁾, přípravě na výkonnostní sport a výkonnostnímu sportu vydává registrující poskytovatel nebo poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství; výkonnostním sportem se pro účely tohoto zákona rozumí sportovní činnost, jejímž hlavním cílem je pravidelná a systematická účast sportovce v organizovaných sportovních soutěžích,
- c) k vrcholovému sportu vydává poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství; vrcholovým sportem pro účely tohoto zákona se rozumí oblast sportu, která zahrnuje státní sportovní reprezentaci včetně přípravy talentovaných sportovců k této reprezentaci, kterými jsou členové resortních sportovních center nebo sportovních center mládeže a obdobných zařízení pro přípravu těchto sportovců,
- d) ke vzdělávání ve třídách základních škol zaměřených na sport a tělesnou výchovu a v průběhu výuky vydává registrující poskytovatel nebo poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství, ve třídách středních škol zaměřených na sport a tělesnou výchovu a v průběhu výuky vydává poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství,
- e) ke studiu ve studijním programu uskutečňovaném vysokou školou nebo její fakultou zaměřeném na sport a tělesnou výchovu a v průběhu studia vydává poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství.

(5) V případě lékařského posudku vydaného registrujícím poskytovatelem je posuzujícím lékařem lékař se specializovanou způsobilostí v oboru praktické lékařství pro děti a dorost nebo všeobecné praktické lékařství. V případě lékařského posudku vydaného poskytovatelem v oboru tělovýchovné lékařství je posuzujícím lékařem lékař se zvláštní odbornou způsobilostí způsobilostí v oboru tělovýchovné lékařství.

(6) Právník osoba vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, kde se uskutečňuje vzdělávání, jehož součástí je praktické vyučování nebo praktická příprava, hradí posuzování zdravotní způsobilosti žáků střední školy nebo studentů vyšší odborné školy, včetně lékařských prohlídek.

§ 52

Prováděcí právní předpis stanoví

- a) postupy při zajišťování lékařských prohlídek, druhy, četnost a obsah lékařských prohlídek nezbytných pro zjištění zdravotního stavu posuzované osoby a posuzování zdravotní způsobilosti včetně rozsahu odborných vyšetření,
- b) seznam nemocí, stavů nebo vad, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost k vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání, ke sportu, tělesné výchově nebo jiné činnosti,
- c) náležitosti lékařského posudku ve vztahu k posuzované činnosti,
- d) náležitosti žádosti o provedení lékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ke vzdělávání.

Díl 2

Pracovnílékařské služby, programy podpory zdraví a posuzování zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání

Pracovnílékařské služby

§ 53

(1) Pracovnílékařské služby jsou zdravotní služby preventivní, jejichž součástí je hodnocení vlivu pracovní činnosti, pracovního prostředí a pracovních podmínek na zdraví, provádění pracovnílékařských prohlídek, které jsou preventivními prohlídkami, a hodnocení zdravotního stavu za účelem posuzování zdravotní způsobilosti k práci, poradenství zaměřené na ochranu zdraví při práci a ochranu před pracovními úrazy, nemocemi z povolání a nemocemi souvisejícími s prací, školení v poskytování první pomoci a pravidelný dohled na pracovištích a nad výkonem práce.

(2) Pracovnílékařské služby pro zaměstnance a osoby ucházející se o zaměstnání zajišťuje zaměstnavatel za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy.

§ 54

(1) Poskytovatelem pracovnílékařských služeb je

- a) poskytovatel v oboru všeobecné praktické lékařství, nebo
  - b) poskytovatel v oboru pracovní lékařství.
- (2) Zaměstnavatel pro výkon práce na svých pracovištích, pokud dále není stanoveno jinak,
- a) je povinen, jde-li o práce, které jsou zařazené podle zákona o ochraně veřejného zdraví¹⁰⁾ do kategorie první, druhé, druhé rizikové, třetí nebo čtvrté anebo je součástí práce činnosti, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny jinými právními předpisy, uzavřít písemnou smlouvu o poskytování pracovnělékařských služeb s poskytovatelem uvedeným v odstavci 1,
  - b) může, jde-li o práce zařazené do kategorie první podle zákona o ochraně veřejného zdraví a není-li součástí této práce činnosti, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 nebo jinými právními předpisy, zajišťovat provádění pracovnělékařských prohlídek, posuzování zdravotní způsobilosti k práci a vydávání lékařských posudků o zdravotní způsobilosti k práci na základě písemné žádosti u poskytovatele, který je registrujícím poskytovatelem zaměstnance nebo osoby ucházející se o zaměstnání, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak²⁰⁾; ostatní součástí pracovnělékařských služeb podle § 53 odst. 1 zaměstnavatel zajišťuje, je-li to důvodné pro ochranu zdraví zaměstnanců, prostřednictvím poskytovatele pracovnělékařských služeb, se kterým pro zajištění konkrétní služby uzavře smlouvu,
  - c) je povinen, dojde-li ke změně zařazení práce do kategorie vyšší než kategorie první podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo ke změně činnosti, pro jejíž výkon jsou podmínky stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 nebo jinými právními předpisy, uzavřít novou nebo doplnit dosavadní písemnou smlouvu s poskytovatelem podle odstavce 1 o ty pracovnělékařské služby, které doposud nepožadoval, a to nejpozději do 3 měsíců ode dne, kdy k této změně došlo.
- (3) Registrující poskytovatel zaměstnance nebo osoby ucházející se o zaměstnání, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak²⁰⁾, je povinen na základě žádosti zaměstnavatele podle odstavce 2 písm. b) provést pracovnělékařskou prohlídku, posouzení zdravotní způsobilosti k práci a vydat lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci; pro tuto činnost se považuje za poskytovatele pracovnělékařských služeb²⁶⁾. Povinnosti stanovené v § 57 se na tohoto poskytovatele pracovnělékařských služeb nevztahují, s výjimkou povinnosti podle § 57 odst. 1 písm. j).
- (4) Posuzování zdravotní způsobilosti a pracovnělékařské prohlídky, s výjimkou vstupní lékařské prohlídky, pro práce, které dosud nejsou zařazeny do kategorie podle zákona o ochraně veřejného zdraví, nebo pro práce, které jsou nebo budou vykonávány ve zkušebním provozu podle jiného právního předpisu, který nepřekročí 1 rok, zaměstnavatel zajišťuje u poskytovatele podle odstavce 2 písm. a), se kterým uzavřel písemnou smlouvu, nebo podle odstavce 2 písm. b), a to na základě výsledků hodnocení rizik podle jiného právního předpisu. Vstupní lékařskou prohlídku zaměstnavatel zajišťuje na základě údajů o předpokládaném pracovním zařazení osoby ucházející se o zaměstnání a dále údajů o druhu práce, režimu práce, o rizikových faktorech pracovních podmínek ve vztahu ke konkrétní práci a míře předpokládané expozice rizikovým faktorům pracovních podmínek zhodnocené zaměstnavatelem po projednání s poskytovatelem pracovnělékařských služeb.
- (5) Agentura práce zajišťuje pracovnělékařské služby pro své zaměstnance, které dočasně přiděluje k uživateli, se kterým uzavřela dohodu podle zákoníku práce o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce k výkonu práce u uživatele, a to prostřednictvím
- a) poskytovatele pracovnělékařských služeb, se kterým uzavřela písemnou smlouvu podle odstavce 2 písm. a),
  - b) registrujícího poskytovatele zaměstnance na základě písemné žádosti podle odstavce 2 písm. b), nebo
  - c) poskytovatele pracovnělékařských služeb uživatele.

§ 55

- (1) Zaměstnavatel je povinen
- a) umožnit osobám pověřeným poskytovatelem pracovnělékařských služeb, včetně pověřených osob poskytovatele pracovnělékařských služeb agentury práce, jejíž zaměstnanci jsou zařazení na tato pracoviště, vstup na každé své pracoviště a sdělit jim informace potřebné k hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví na pracovišti, včetně výsledků měření faktorů pracovních podmínek, předložit jim technickou dokumentaci strojů a zařízení, sdělit jim informace rozhodné pro ochranu zdraví při práci, včetně údajů zjištěných při ověřování podmínek vzniku nemocí z povolání, popřípadě pracovních úrazů; v případě pracovišť, která podléhají z důvodu státního nebo jiného zákonem chráněného tajemství zvláštnímu režimu, vstupují na tato pracoviště pouze určení zaměstnanci poskytovatele pracovnělékařských služeb, kteří jsou v tomto případě povinni dodržet zvláštní režim,
  - b) vést dokumentaci o pracovnělékařských službách, která se nevztahuje ke konkrétním zaměstnancům, jejíž obsah stanoví prováděcí právní předpis podle § 60,
  - c) při zařazování zaměstnanců k práci postupovat podle závěrů lékařských posudků o jejich zdravotní způsobilosti,
  - d) při odeslání zaměstnance k pracovnělékařské prohlídce, vybavit jej žádostí o provedení této prohlídky; žádost obsahuje údaje stanovené prováděcím právním předpisem podle § 60 a další údaje, pokud je stanoví jiné právní předpisy upravující požadavky na zdravotní způsobilost nebo zjištění zdravotního stavu,
  - e) odeslat zaměstnance na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku, pokud o to zaměstnanec požádal anebo pokud obdržel podnět podle § 45 odst. 2 nebo § 57 odst. 1 písm. j),
  - f) informovat poskytovatele pracovnělékařských služeb, že u zaměstnance nastaly skutečnosti stanovené prováděcím právním předpisem podle § 60 pro provádění lékařských prohlídek po skončení rizikové práce.

(2) Zaměstnavatel má právo vyslat zaměstnance na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku, má-li pochybnosti o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci.

§ 55a

Program podpory zdraví

(1) Pro účely tohoto zákona se programem podpory zdraví rozumí soubor opatření, která může zaměstnavatel vytvářet a nabízet zaměstnancům s cílem umožnit vyšší využití nástrojů zdravotní prevence. Součástí programu podpory zdraví nejsou opatření, která je zaměstnavatel povinen zavádět podle části páté zákoníku práce. Zavedený program podpory zdraví zaměstnavatel nejméně jednou ročně vyhodnotí.

(2) V případě zavedení programu podpory zdraví podle odstavce 1 je zaměstnavatel povinen spolupracovat s osobami s prokazatelnou zkušeností v oblasti ochrany veřejného zdraví.

(3) Ministerstvo zdravotnictví stanoví vyhláškou nástroje zdravotní prevence poskytované v rámci programu podpory zdraví, okruh osob, se kterými může zaměstnavatel spolupracovat při zajišťování programu podpory zdraví, a způsob vyhodnocování programu podpory zdraví.

§ 56

Zaměstnanec je povinen

a) podrobit se

1. pracovnělékařským službám u poskytovatele pracovnělékařských služeb, se kterým zaměstnavatel uzavřel písemnou smlouvu podle § 54 odst. 2 písm. a), popřípadě u poskytovatele pracovnělékařských služeb poskytujícího pracovnělékařské služby na základě smlouvy podle § 57a, nebo
2. pracovnělékařským prohlídkám a posuzování zdravotní způsobilosti u poskytovatele pracovnělékařských služeb podle § 54 odst. 2 písm. b) nebo § 58a odst. 1 písm. a), a
3. dalším zdravotním službám indikovaným poskytovatelem pracovnělékařských služeb uvedeným v bodě 1 nebo 2 pro hodnocení zdravotního stavu; poskytovatele dalších zdravotních služeb určí zaměstnanci poskytovatel pracovnělékařských služeb; další zdravotní služby jsou součástí pracovnělékařských služeb,

b) podrobit se pracovnělékařským službám nařízeným podle jiného právního předpisu,

c) sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb jméno a adresu registrujícího poskytovatele a dalších poskytovatelů, kteří ho přijali do péče,

d) sdělit poskytovateli pracovnělékařských služeb na jeho žádost nebo z vlastního podnětu všechny jemu známé nebo podezřelé skutečnosti související s ochranou zdraví při práci.

§ 57

(1) Poskytovatel pracovnělékařských služeb je povinen

a) informovat zaměstnance o možném vlivu faktorů pracovních podmínek na jeho zdraví, a to se znalostí vývoje jeho zdravotního stavu,

b) informovat zaměstnavatele o možném vlivu faktorů pracovních podmínek na zdravotní stav jeho zaměstnanců,

c) provádět v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem podle § 60 a jinými právními předpisy

1. pracovnělékařské prohlídky,

2. pravidelný dohled na pracovištích zaměstnavatele a nad pracemi vykonávanými zaměstnanci; je-li zaměstnavatelem agentura práce, pravidelný dohled provádí na pracovištích uživatele,

d) spolupracovat se zaměstnavatelem, zaměstnanci, zástupcem pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a s odborně způsobilými osobami podle zákona upravujícího zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci¹¹⁾, odborovou organizací a kontrolními orgány v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci¹²⁾,

e) neprodleně oznamovat zaměstnavateli zjištění závažných nebo opakujících se skutečností negativně ovlivňujících bezpečnost a ochranu zdraví při práci,

f) podat podnět kontrolním orgánům v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci¹²⁾, je-li ohroženo zdraví zaměstnanců, k vykonání dozoru na pracovišti zaměstnavatele při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci¹³⁾, v případě, že zjistí, že zaměstnavatel nepostupuje v souladu s lékařskými posudky nebo přes opakované upozornění neplní povinnosti v bezpečnosti a ochraně zdraví při práci stanovené jinými právními předpisy,

g) vést dokumentaci o pracovnělékařských službách prováděných pro zaměstnavatele, která se nevztahuje ke konkrétním zaměstnancům, jejíž obsah stanoví prováděcí právní předpis podle § 60, odděleně od zdravotnické dokumentace vedené o konkrétních zaměstnancích,

- h) vést odděleně zdravotnickou dokumentaci vedenou o pacientovi od zdravotnické dokumentace vedené o zaměstnanci při poskytování pracovnělékařských služeb, jestliže je registrujícím poskytovatelem pacienta a zároveň poskytovatelem pracovnělékařských služeb,
  - i) zajistit nebo provádět odběry biologického materiálu pro stanovení hodnot biologických expozičních testů stanovených jinými právními předpisy²⁷⁾ nebo orgánem ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo jiným právním předpisem²⁷⁾, včetně vyhodnocení výsledků biologických expozičních testů a při překračování jejich hodnot informovat orgán ochrany veřejného zdraví,
  - j) dát bezodkladně zaměstnavateli podnět k vyžádání mimořádné pracovnělékařské prohlídky, jestliže obdrží informaci od ošetřujícího lékaře podle § 45 odst. 2,
  - k) informovat zaměstnance při lékařské prohlídce prováděné v souvislosti s ukončením výkonu rizikové práce (dále jen "výstupní lékařská prohlídka") o jeho nároku na následné prohlídky podle zákona o ochraně veřejného zdraví¹⁰⁾ zajišťované nebo prováděné
    1. registrujícím poskytovatelem,
    2. poskytovatelem, kterému je uděleno povolení k uznávání nemocí z povolání, nebo
    3. poskytovatelem pracovnělékařských služeb zaměstnavatele v případě trvání pracovněprávního vztahu k tomuto zaměstnavateli,
- a to na základě informace od zaměstnavatele podle § 55 odst. 1 písm. f); poskytovatel pracovnělékařských služeb současně předá informaci o zdravotním stavu zaměstnance v rozsahu nezbytném pro zajištění návaznosti potřebných zdravotních služeb registrujícímu poskytovateli, je-li mu znám, a zaměstnanci; tuto skutečnost poskytovatel pracovnělékařských služeb zaznamená do zdravotnické dokumentace,
- l) vydávat lékařské posudky na základě posouzení zdravotní způsobilosti posuzujícím lékařem se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství nebo se specializovanou nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství.

(2) Poskytovatel pracovnělékařských služeb je oprávněn požadovat po zaměstnavateli zajištění měření, popřípadě expertizy, a to za účelem analýzy pracovních podmínek, pracovního prostředí a odezvy organismu zaměstnanců, včetně výsledků kategorizace zdravotních rizik, pokud má podezření, že došlo k takové změně pracovních podmínek, která negativně ovlivňuje nebo by mohla ovlivnit zdraví zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen měření nebo expertizy požadované poskytovatelem podle věty první zajistit. Jestliže s požadavkem na zajištění těchto měření nebo expertizy nesouhlasí, požádá o stanovisko příslušný orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo Státní úřad pro jadernou bezpečnost, jde-li o práci v prostředí ionizujícího záření¹⁴⁾. V žádosti nesouhlas se zajištěním měření nebo expertizy podle požadavku poskytovatele pracovnělékařských služeb odůvodní.

(3) Příslušný orgán ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo Státní úřad pro jadernou bezpečnost přezkoumá důvod žádosti zaměstnavatele a své stanovisko písemně sdělí do 15 dnů od obdržení žádosti zaměstnavateli.

§ 57a

(1) Poskytovatel pracovnělékařských služeb, který má uzavřenou smlouvu se zaměstnavatelem podle § 54 odst. 2 písm. a), může některou součást pracovnělékařských služeb uvedených v § 53 odst. 1 zajišťovat prostřednictvím jiného poskytovatele pracovnělékařských služeb (dále jen "pověřený poskytovatel") na základě písemné smlouvy s ním uzavřené, pokud je takový postup dohodnut v písemné smlouvě se zaměstnavatelem; tím nesmí být dotčen postup podle § 42 odst. 1.

(2) Ve smlouvě uzavřené mezi poskytovateli pracovnělékařských služeb podle odstavce 1 se stanoví zejména

- a) součást pracovnělékařských služeb, kterou bude jiný poskytovatel provádět,
- b) místo poskytování pracovnělékařských služeb,
- c) způsob vzájemného předávání informací o poskytovaných pracovnělékařských službách,
- d) způsob, jakým bude poskytovatel pracovnělékařských služeb, jehož prostřednictvím se součást pracovnělékařské služby zajišťuje, seznámen s pracovními podmínkami a riziky na pracovišti před zahájením poskytování pracovnělékařských služeb a vždy při změně pracovních podmínek nebo rizik na pracovišti.

(3) Pověřený poskytovatel provádějící na základě smlouvy podle odstavce 1 posuzování zdravotní způsobilosti, vydává v rámci této činnosti lékařský posudek svým jménem.

§ 58

Zaměstnavatel hradí pracovnělékařské služby poskytované podle tohoto zákona, s výjimkou

- a) posuzování nemocí z povolání,
- b) sledování vývoje zdravotního stavu při lékařských preventivních prohlídkách u nemocí z povolání a
- c) vývoje zdravotního stavu při lékařských preventivních prohlídkách po skončení rizikové práce.

§ 58a

Zajišťování pracovnělékařských služeb zaměstnavatelem na základě pracovněprávního nebo obdobného vztahu

- (1) Zaměstnavatel, který získal oprávnění k poskytování zdravotních služeb podle zákona o zdravotních službách v oboru podle § 54 odst. 1 písm. a) nebo b), může pro výkon práce na svých pracovištích poskytovat pracovnělékařské služby prostřednictvím
- a) lékaře se specializovanou způsobilostí anebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství anebo se specializovanou způsobilostí v oboru všeobecné praktické lékařství a
  - b) dalších zdravotnických pracovníků podílejících se na poskytování pracovnělékařských služeb, se kterými uzavřel pracovněprávní nebo obdobný vztah. Zaměstnavatel je povinen zajistit odbornou nezávislost zaměstnanců uvedených v písmenech a) a b).
- (2) Při zajišťování pracovnělékařských služeb podle odstavce 1
- a) se rozumí osobou pověřenou poskytovatelem podle § 55 odst. 1 písm. a) zdravotnický pracovník uvedený v odstavci 1,
  - b) je zaměstnanec povinen podrobit se pracovnělékařským službám u lékaře uvedeného v odstavci 1 písm. a); skutečnosti podle § 56 písm. c) a d) sděluje tomuto lékaři,
  - c) lékařský posudek může podle § 46 přezkoumat pouze zaměstnanec, který je lékařem uvedeným v odstavci 1 písm. a),
  - d) je zaměstnavatel povinen
    1. plnit povinnosti podle § 57 prostřednictvím zdravotnických pracovníků uvedených v odstavci 1,
    2. zajistit plnění dalších povinností a úkolů, které jsou tímto zákonem nebo jinými právními předpisy stanoveny poskytovateli zdravotních služeb, pouze prostřednictvím zdravotnických pracovníků uvedených v odstavci 1.

§ 59

Posuzování zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání

- (1) Jde-li o osobu ucházející se o zaměstnání, postupuje se při posuzování její zdravotní způsobilosti k práci obdobně jako při posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců v rámci pracovnělékařských služeb s tím, že
- a) vstupní lékařskou prohlídku provádí
    1. poskytovatel pracovnělékařských služeb, s nímž má zaměstnavatel uzavřenou písemnou smlouvu, nebo poskytovatel pracovnělékařských služeb, který pracovnělékařské prohlídky provádí na základě smlouvy podle § 57a,
    2. registrující poskytovatel, ke kterému vyslal zaměstnavatel osobu ucházející se o zaměstnání, nestanoví-li jiný právní předpis²⁰⁾ jinak a jde-li o práce uvedené v § 54 odst. 2 písm. b), nebo
    3. lékař zaměstnavatele uvedený v § 58a odst. 1 písm. a),
  - b) zaměstnavatel vstupní lékařskou prohlídku zajistí vždy, má-li být osoba ucházející se o zaměstnání zařazena k práci, která je zařazena do kategorie druhé, druhé rizikové, třetí nebo čtvrté podle zákona o ochraně veřejného zdraví nebo je součástí této práce činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 nebo jinými právními předpisy, před vznikem
    1. pracovního poměru,
    2. právního vztahu založeného dohodou o pracích konaných mimo pracovní poměr, nebo
    3. vztahu obdobného vztahu pracovněprávnímu,
  - c) osoba ucházející se o zaměstnání se považuje za zdravotně nezpůsobilou k výkonu práce, k níž má být zařazena, jestliže se nepodrobí vstupní lékařské prohlídce, pokud k ní je vyslána,
  - d) zaměstnavatel má právo vyžadovat vstupní lékařskou prohlídku u osoby ucházející se o práci, která je zařazena v kategorii první podle zákona o ochraně veřejného zdraví a jejíž součástí není činnost, pro jejíž výkon jsou podmínky zdravotní způsobilosti stanoveny prováděcím právním předpisem podle § 60 nebo jinými právními předpisy; nevyžaduje-li zaměstnavatel vstupní lékařskou prohlídku, považuje se osoba ucházející se o práci za zdravotně způsobilou k výkonu práce, k níž má být zařazena, a to do té doby, než je provedením prohlídky prokázán opak; vyžaduje-li vstupní prohlídku zaměstnanec, vystaví zaměstnavatel žádost o provedení této prohlídky.
- (2) Vstupní lékařskou prohlídku hradí osoba ucházející se o zaměstnání. Zaměstnavatel osobě ucházející se o zaměstnání vstupní lékařskou prohlídku uhradí, jestliže s ní uzavře pracovněprávní nebo obdobný vztah. Věta první a druhá se nepoužije, jestliže osoba ucházející se o zaměstnání se s případným zaměstnavatelem dohodne o úhradě vstupní lékařské prohlídky i v případě neuzavření pracovněprávního nebo obdobného vztahu, anebo stanoví-li právní předpis jinak. Vstupní lékařskou prohlídku, jde-li o posouzení zdravotní způsobilosti osoby ucházející se o zaměstnání k práci v noci, hradí případný zaměstnavatel vždy.

§ 60

Prováděcí právní předpis, nestanoví-li jiný právní předpis¹⁵⁾ jinak, stanoví

- a) postupy při zajišťování a provádění lékařských prohlídek, druhy, četnost a obsah lékařských prohlídek nezbytných pro zjištění zdravotního stavu posuzované osoby a posuzování zdravotní způsobilosti včetně rozsahu odborných vyšetření,
- b) organizaci, obsah a rozsah pracovnělékařských služeb a obsah dokumentace o pracovnělékařských službách, která se nevztahuje ke konkrétnímu zaměstnanci, vedené poskytovatelem pracovnělékařských služeb a zaměstnavatelem,
- c) podmínky zdravotní způsobilosti k práci nebo službě a činnosti, včetně rizikových faktorů pracovního prostředí a nemocí, stavů a vad, které při výskytu těchto faktorů vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost k práci nebo službě,
- d) náležitosti žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti k práci,
- e) náležitosti lékařského posudku ve vztahu k posuzované činnosti a náležitosti potvrzení o provedené výstupní prohlídce,
- f) důvody, kdy není třeba požadovat výpis ze zdravotnické dokumentace registrujícího poskytovatele, popřípadě potvrzení o nezměněném zdravotním stavu, pro potřeby posouzení zdravotní způsobilosti nebo zdravotního stavu.

Díl 3

Nemoci z povolání

Oddíl 1

Posuzování a uznávání nemocí z povolání

§ 61

- (1) Zdravotní stav osoby v souvislosti s nemocí z povolání zjišťují a posuzují poskyvatelé pracovnělékařských služeb.
- (2) Nemoci z povolání posuzují, uznávají a vývoj zdravotního stavu osoby s uznanou nemocí z povolání sledují poskyvatelé v oboru pracovní lékařství, kteří získali povolení ministerstva k uznávání nemocí z povolání, pokud dále není uvedeno jinak; pro tyto účely mohou též provádět, je-li to účelné, vyšetření pro zjištění zdravotního stavu. Posuzujícím lékařem je lékař se specializovanou způsobilostí nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství.

§ 62

- (1) Poskyvatel uvedený v § 61 odst. 2 nemocí z povolání uznává na základě
- a) zjištění zdravotního stavu poskytovatelem uvedeným v § 61 odst. 1, a to včetně zjištění zdravotního stavu před vznikem onemocnění a výsledků jím vyžádaných odborných vyšetření a jeho stanoviska,
  - b) výsledků dalších odborných vyšetření, pokud je to důvodné, vyžádaných nebo provedených poskytovatelem uvedeným v § 61 odst. 2 a
  - c) ověření podmínek vzniku nemocí z povolání podle odstavce 3.
- (2) Poskyvatel uvedený v § 61 odst. 1 a registrující poskyvatel za účelem posouzení a uznání nemocí z povolání předá poskytovateli uvedenému v § 61 odst. 2 kopii zdravotnické dokumentace v rozsahu potřebném k posouzení nemocí. Obdobně se postupuje, nesplňuje-li nemoc posuzované osoby nadále podmínky pro trvání nemocí z povolání stanovené prováděcím právním předpisem podle § 65.
- (3) Ověřování podmínek vzniku nemocí z povolání¹⁶⁾ provádí
- a) příslušné orgány ochrany veřejného zdraví podle zákona o ochraně veřejného zdraví,
  - b) Státní úřad pro jadernou bezpečnost, jde-li o podezření na vznik nemocí z povolání v souvislosti s prací v podmínkách ionizujícího záření,
  - c) poskyvatel pracovnělékařských služeb uvedený v § 61 odst. 2, jde-li o podezření na vznik nemocí z povolání při výkonu práce v zahraničí, k níž byl zaměstnanec vyslán zaměstnavatelem se sídlem v České republice, a to na základě sdělení posuzovanou osobou a podrobného písemného vyjádření vysílajícího zaměstnavatele o podmínkách, za kterých byla práce v zahraničí vykonávána, popřípadě dalších zjištění z místa výkonu práce.

Výsledky ověření podmínek vzniku nemocí z povolání jsou pro poskyvatelé posuzujícího nemoc z povolání závazné.

(4) V případě osob trvale žijících v zahraničí se při posuzování a uznávání nemocí z povolání vychází z lékařské zprávy vydané v zemi pobytu posuzované osoby a ověřené k tomu příslušným orgánem země, pokud z vyhlášených mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, nevyplývá jinak; k lékařské zprávě musí být připojen její úředně ověřený překlad do českého jazyka; překlad se nevyžaduje, jde-li o lékařskou zprávu ve slovenském jazyce.

(5) Ze závěru lékařského posudku musí být zřejmé, zda se nemoc posuzované osoby uznává nebo neuznává jako nemoc z povolání, nebo zda nemoc posuzované osoby již nadále nesplňuje podmínky pro uznání nemocí z povolání stanovené prováděcím právním předpisem podle § 65. Poskyvatel uvedený v § 61 odst. 2, který vydal lékařský posudek, zajistí neprodleně

jeho prokazatelné předání osobám podle § 44 odst. 1 a dalším osobám, kterým uplatněním lékařského posudku vznikají práva nebo povinnosti, jejichž okruh je vymezen prováděcím právním předpisem podle § 65.

§ 63

(1) Ošetřující lékař je povinen odeslat k poskytovateli uvedenému v § 61 odst. 1 nebo 2 osobu, u níž na základě odborného vyšetření vzniklo důvodné podezření na nemoc z povolání, nebo k poskytovateli uvedenému v § 61 odst. 2, je-li podezření, že nemoc již nadále nesplňuje podmínky pro uznání nemoci z povolání. Povinnost odeslat zaměstnance k poskytovateli uvedenému v § 61 odst. 1 nebo 2 má též zaměstnavatel, má-li důvodné podezření na vznik nemoci z povolání, nebo k poskytovateli uvedenému v § 61 odst. 2, má-li podezření, že nemoc již nadále nesplňuje podmínky pro uznání nemoci z povolání.

(2) V případě, že poskytovatel uvedený v § 61 odst. 2 zjistí, že vycházel při posuzování nemoci z povolání z nesprávných údajů, vyzoomí o této skutečnosti posuzovanou osobu a osoby, kterým v souvislosti s uplatněním lékařského posudku vznikají práva a povinnosti, jsou-li mu tyto osoby známy, a provede z vlastního podnětu nové posouzení zdravotního stavu posuzované osoby; na základě nového posouzení vydá nový lékařský posudek a zajistí neprodleně jeho předání osobám podle § 44 odst. 1 a dalším osobám, jejichž okruh je vymezen prováděcím právním předpisem podle § 65.

(3) V případě podezření na vznik nemoci z povolání nebo podezření, že nemoc již nadále nesplňuje podmínky pro uznání nemoci z povolání, je posuzovaná osoba povinna podrobit se odbornému vyšetření indikovanému poskytovatelem uvedeným v § 61 odst. 1 nebo 2, a to u poskytovatele, kterého mu tento poskytovatel určí. Poskytovatel uvedený v § 61 odst. 1 nebo 2 určenému poskytovateli sdělí skutečnosti, které vedly k podezření podle věty první. Určený poskytovatel je povinen provést odborné vyšetření v termínu dohodnutém s posuzovanou osobou, nejdéle však do 30 dnů od dne sdělení poskytovatelem pracovnělékařských služeb.

(4) Jestliže se posuzovaná osoba odmítne podrobit odbornému vyšetření, nahlíží se na ni jako na osobu, která nemocí z povolání netrpí. Uvedenou skutečnost musí poskytovatel sdělit prokazatelným způsobem osobě povinné k náhradě újmy na zdraví a jiné nemajetkové újmy, pokud je mu známa. Lékařský posudek se nevydává.

§ 64

Zaměstnavatel je povinen umožnit pověřeným zaměstnancům poskytovatele uvedeného v § 61 odst. 1 nebo 2 vstup na pracoviště, kde zaměstnanec nebo bývalý zaměstnanec pracuje nebo pracoval za podmínek, jejichž vlivem posuzovaná nemoc z povolání vznikla, a to za účelem zjištění dalších skutečností nebo provedení klinického testu, popřípadě odebrání vzorku materiálu nebo pořízení audiovizuálního záznamu potřebného k posouzení nemoci z povolání. Zaměstnavatel je též povinen pro zajištění objektivitu šetření a ověření podmínek vzniku nemoci z povolání umožnit vstup na pracoviště bývalému zaměstnanci. Zaměstnavatel je rovněž povinen umožnit pro účely ověřování podmínek vzniku nemoci z povolání vstup na pracoviště pověřeným zaměstnancům orgánu ochrany veřejného zdraví podle § 62 odst. 3 písm. a) a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost podle § 62 odst. 3 písm. b).

§ 65

Prováděcí právní předpis stanoví

- a) bližší požadavky na postup při posuzování a uznávání nemoci z povolání,
- b) bližší požadavky na postup při posuzování nemoci z povolání v případech, kdy nemoc nadále nesplňuje podmínky nemoci z povolání,
- c) okruh osob, kterým poskytovatelé uvedení v § 61 odst. 2 předávají lékařský posudek o nemoci z povolání,
- d) podmínky, za nichž nelze nemoc nadále uznat za nemoc z povolání,
- e) náležitosti lékařského posudku, kterým se uznává nemoc z povolání nebo kterým se nemoc neuznává jako nemoc z povolání.

Oddíl 2

Povolení k uznávání nemoci z povolání

§ 66

(1) Ministerstvo udělí povolení k uznávání nemoci z povolání poskytovateli v oboru pracovní lékařství, na základě jeho žádosti, která obsahuje

- a) identifikační údaje poskytovatele,
- b) kopii oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru pracovní lékařství,
- c) rozsah a objem zdravotních služeb, které je schopen zajistit, a jejich minimální personální zabezpečení,
- d) dobu poskytování pracovnělékařských služeb, která musí trvat nejméně 5 let,
- e) technické a věcné vybavení zdravotnického zařízení,

- f) počet provedených jednotlivých odborných vyšetření a počet posuzovaných osob ve vztahu k nemocem z povolání za poslední 3 roky před podáním žádosti, pokud tuto činnost v minulosti vykonával.
- (2) Poskytovatel může podat žádost na základě výzvy zveřejněné ministerstvem. Výzva ministerstva obsahuje
- místo, kam se žádosti předkládají,
  - lhůtu pro předložení žádosti,
  - území, pro které mají být zdravotní služby poskytovány,
  - požadavky na rozsah a objem požadovaných zdravotních služeb.
- (3) Ministerstvo po posouzení podkladů v žádostech jednotlivých žadatelů a skutečností v nich uvedených vyřadí poskytovatele, kteří nevyhověli podmínkám vymezeným ve výzvě, a u ostatních určí pořadí ve vztahu k území, pro které mají být zdravotní služby poskytovány. Kritérii pro určování pořadí žadatelů jsou kvalifikační předpoklad, doba a rozsah praxe a rozsah služeb, které jsou nabízeny. Povolení k uznávání nemocí z povolání lze udělit poskytovatelům v pořadí určeném podle věty první. Povolení se uděluje na dobu 10 let.
- (4) Ministerstvo může udělit povolení k uznávání nemocí z povolání na základě určeného pořadí pouze poskytovateli,
- kteřý poskytuje pracovnělékařské služby po dobu nejméně 5 let a
  - u něhož posuzování a uznávání nemocí z povolání provádějí nejméně 2 lékaři se specializovanou způsobilostí nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství, a to každý v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby.
- (5) Povolení k uznávání nemocí z povolání obsahuje
- údaje podle odstavce 1 písm. a),
  - vymezení území, pro které mají být zdravotní služby poskytovány,
  - rozsah a objem zajišťovaných zdravotních služeb.
- (6) Ministerstvo zveřejní seznam poskytovatelů, kterým udělilo povolení k uznávání nemocí z povolání, způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 66a

- (1) Ministerstvo z moci úřední rozhodne, který z poskytovatelů v oboru pracovní lékařství, jenž je držitelem povolení k uznávání nemocí z povolání, zajistí pro dané území, se zohledněním jeho dostupnosti pro pacienty, posuzování a uznávání nemocí z povolání, jestliže
- žádný poskytovatel pracovnělékařských služeb na základě výzvy ministerstva podle § 66 odst. 2 nepředloží žádost o povolení k uznávání nemocí z povolání podle § 66 odst. 1,
  - není žadatelem o povolení k uznávání nemocí z povolání splněna podmínka posuzování nemocí z povolání alespoň 2 lékaři se specializovanou způsobilostí nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství, a to každým z nich v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby, nebo
  - povolení k uznávání nemocí z povolání zanikne podle § 68 odst. 1.
- (2) Ministerstvo
- může rozhodnutím podle odstavce 1 určit pouze poskytovatele pracovnělékařských služeb, který poskytuje pracovnělékařské služby po dobu nejméně 5 let a u něhož posuzování a uznávání nemocí z povolání provádějí nejméně 2 lékaři se specializovanou způsobilostí nebo se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství, a to každý v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby,
  - v rozhodnutí podle odstavce 1 vymezí území, pro které mají být zdravotní služby poskytovány, rozsah a objem zajišťovaných zdravotních služeb a dobu, po kterou má být posuzování a uznávání nemocí z povolání zajišťováno.

§ 67

Poskytovatel je povinen písemně oznámit ministerstvu změny všech údajů a podmínek, za nichž bylo povolení k uznávání nemocí z povolání uděleno, a to do 15 dnů ode dne jejich vzniku.

§ 68

- (1) Povolení k uznávání nemocí z povolání zaniká
- dnem zániku oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru pracovní lékařství,
  - odejmutím povolení ministerstvem.
- (2) Ministerstvo povolení k uznávání nemocí z povolání
- odejme, jestliže o to poskytovatel požádá nebo nezajišťuje zdravotní službu pro území uvedené v povolení,
  - může odejmout, jestliže poskytovatel
1. přestal splňovat některou z podmínek podle § 66 odst. 1 písm. e) nebo § 66 odst. 5 písm. c),

2. závažným způsobem nebo opakovaně porušil povinnost stanovenou pro uznávání nemocí z povolání tímto zákonem nebo jiným právním předpisem.

(3) Jde-li o poskytovatele, kterému po skončení období, na něž mu bylo vydáno povolení k uznávání nemocí z povolání, nebylo podle § 66 uděleno nové povolení k uznávání nemocí z povolání, použijí se pro nakládání se zdravotnickou dokumentací obdobně ustanovení zákona o zdravotních službách upravující nakládání se zdravotnickou dokumentací při zániku poskytovatele s tím, že zdravotnickou dokumentaci do doby jejího předání novému poskytovateli příslušnému k uznávání nemocí z povolání přebírá ministerstvo.

Díl 4

Společná ustanovení pro posuzování zdravotní způsobilosti k práci, výkonu státní služby, pracovnílékařské služby a posuzování a uznávání nemocí z povolání u příslušníků bezpečnostních sborů a ozbrojených sil a u vězňů osob

§ 69

(1) Zaměstnavatelem se rozumí též

- a) bezpečnostní sbor, který vykonává práva a povinnosti podle jiného právního předpisu vůči fyzické osobě, která v bezpečnostním sboru vykonává službu (dále jen „příslušník bezpečnostního sboru“),
- b) ozbrojené síly České republiky, které vykonávají práva a povinnosti podle jiného právního předpisu vůči příslušníkovi ve služebním poměru, který v nich vykonává službu,
- c) vězňové a ústavy pro výkon zabezpečovací detence, jde-li o osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, vazby nebo zabezpečovací detence,
- d) služební orgán podle zákona o státní službě.

(2) Pokud je Vězeňská služba zaměstnavatelem, poskytuje pracovnílékařské služby zaměstnancům a osobám ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence zařazeným do práce ve svých zdravotnických zařízeních.

(3) Zaměstnancem se rozumí též příslušník bezpečnostního sboru nebo příslušník ozbrojených sil České republiky ve služebním poměru nebo státní zaměstnanec podle jiného právního předpisu. Zaměstnancem se rovněž rozumí osoby ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, pokud jsou zařazeny do práce.

(4) Místem výkonu práce se rozumí též místo stanovené jiným právním předpisem.

(5) Povolení k uznávání nemocí z povolání u zaměstnanců Ministerstva obrany a Armády České republiky, žáků vojenských škol a zaměstnanců ostatních rozpočtových a příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo obrany, je udělováno poskytovateli v oboru pracovní lékařství v působnosti Ministerstva obrany; ustanovení § 66 až 69 se nepoužije.

§ 69a

Při posuzování zdravotní způsobilosti příslušníka k výkonu služby v bezpečnostním sboru nebo v ozbrojených silách České republiky anebo občana, který se uchází o přijetí do služebního poměru k bezpečnostnímu sboru, nebo uchazeče o povolání do služebního poměru v ozbrojených silách, anebo státního zaměstnance k výkonu státní služby nebo žadatele o přijetí do služebního poměru ve státní službě, se postupuje podle tohoto zákona, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

§ 69b

neplatil

HLAVA V

LÉKAŘSKÉ OZÁŘENÍ A KLINICKÉ AUDITY

Díl 1

Lékařské ozáření

§ 70

(1) Lékařským ozářením se rozumí ozáření fyzických osob podle jiného právního předpisu.

- (2) Klinickou odpovědností za lékařské ozáření se rozumí odpovědnost za jednotlivé části lékařského ozáření, kterými jsou
- a) odůvodnění lékařského ozáření,
  - b) praktická část lékařského ozáření,
  - c) hodnocení kvality lékařského ozáření,
  - d) klinické hodnocení lékařského ozáření a
  - e) fyzikálně-technická část lékařského ozáření.

Nositelem klinické odpovědnosti za jednotlivé části lékařského ozáření je aplikující odborník v rozsahu své způsobilosti k výkonu povolání.

(3) Indikujícím lékařem se rozumí každý ošetřující lékař nebo zubní lékař, který doporučuje se svým písemným odůvodněním pacienta k lékařskému ozáření aplikujícímu odborníkovi; doporučení s písemným odůvodněním se nevyžaduje, jestliže indikující lékař a aplikující odborník je tatáž osoba. Indikující lékař je povinen posoudit veškeré informace o zdravotním stavu pacienta významné pro lékařské ozáření, které jsou mu známy, tak, aby vyloučil zbytečné ozáření pacienta.

(4) Aplikujícím odborníkem se rozumí lékař, zubní lékař nebo jiný zdravotnický pracovník oprávněný provádět činnosti v rámci lékařského ozáření podle jiného právního předpisu, a který je oprávněn převzít za jednotlivé části lékařského ozáření klinickou odpovědnost.

(5) Národními radiologickými standardy se rozumí postupy při poskytování zdravotních služeb, jejichž součástí je lékařské ozáření, které odpovídají současným poznatkům vědy a klinické medicíny (dále jen „národní radiologické standardy“). Národní radiologické standardy vydává ministerstvo; zveřejňuje je, včetně jejich aktualizace, nejméně jednou za 5 let, ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví a způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(6) Vyhledávacím vyšetřením s využitím ionizujícího záření se rozumí postup, při němž se využívají lékařská radiologická zařízení pro stanovení včasné diagnózy u rizikových skupin obyvatelstva.

§ 71

(1) Poskytovatel poskytující zdravotní služby, jejichž součástí je lékařské ozáření, je povinen

- a) provést lékařské ozáření jen v případě, že prokáže jeho čistý přínos při zvážení celkového možného diagnostického nebo léčebného přínosu, včetně přímého přínosu pro zdraví osoby nebo přínosu pro společnost, ve srovnání s újmou, kterou může ozáření způsobit; do procesu odůvodnění lékařského ozáření musí být zapojen indikující lékař i aplikující odborník s klinickou odpovědností za odůvodnění lékařského ozáření; indikační kritéria pro odůvodnění lékařského ozáření v případě radiodiagnostiky a nukleární medicíny zveřejňuje a aktualizuje ministerstvo ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví a způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- b) vypracovat místní radiologické standardy pro všechny výkony, které standardně provádí, a zajistit jejich dodržování; při vypracování místních radiologických standardů vychází z národních radiologických standardů, jsou-li k dispozici, konkrétních podmínek na pracovišti zdravotnického zařízení a rozsahu poskytovaných zdravotních služeb; v případě, že zavede novou metodu lékařského ozáření a národní radiologické standardy nejsou dosud vypracovány, poskytne svůj místní radiologický standard a případně další potřebné informace ministerstvu jako podklad pro vypracování národního radiologického standardu, který bude zpracovaný a uveřejněný do 1 roku od zavedení této metody,
- c) provádět interní klinický audit, vyhodnotit zjištění učiněná na jeho základě, navrhnout řešení zjištěných nedostatků, určit termín k jejich odstranění a odstranit je,
- d) zajistit provedení externího klinického auditu k tomu oprávněnými osobami, vyhodnotit zjištění učiněná na jeho základě, navrhnout řešení zjištěných nedostatků a nesouladů s národními radiologickými standardy, určit termín k jejich odstranění a odstranit je; externí klinický audit se neprovádí na radiologických pracovištích zdravotnických zařízení vybavených pouze zubními rentgeny nebo kostními densitometry,
- e) zajistit dodržování pravidel radiační ochrany, včetně pravidel radiační ochrany, při vyhledávacích vyšetřeních s využitím ionizujícího záření, při užití lékařského ozáření v rámci ověřování nezavedené metody, a u pacientek, které by mohly být nebo byly ozářeny v průběhu těhotenství a kojení.

(2) Poskytovatel je dále povinen zajistit, aby

- a) byly místní radiologické standardy k dispozici všem zdravotnickým pracovníkům provádějícím lékařské ozáření,
- b) při poskytování zdravotních služeb, jejichž součástí je lékařské ozáření, s výjimkou poskytování těchto služeb na radiologických pracovištích zdravotnických zařízení vybavených pouze zubními rentgeny nebo kostními densitometry, příslušné činnosti související s lékařským ozářením vykonával zdravotnický pracovník, kterým je lékař, radiologický fyzik se specializovanou způsobilostí, radiologický fyzik, radiologický technik, radiologický asistent se specializovanou způsobilostí, radiologický asistent nebo sestra pro nukleární medicínu, a aby byl tento zdravotnický pracovník dostupný na pracovišti poskytovatele; způsob zajištění dostupnosti tohoto zdravotnického pracovníka a rozsah a způsob zajištění činností jím vykonávaných při lékařském ozáření stanoví prováděcí právní předpis,
- c) při poskytování zdravotních služeb, jejichž součástí je lékařské ozáření, byla provedena optimalizace radiační ochrany,
- d) byla prováděna navazující teoretická a praktická odborná příprava zdravotnických pracovníků, podílejících se na lékařském ozáření, zohledňující nové poznatky v oblasti radiační ochrany,
- e) byla přijata opatření k předcházení vzniku radiační mimořádné události a radiologické události.

(3) Registrující poskytovatel pacienta je povinen na základě žádosti poskytovatele poskytujícího zdravotní služby, jejichž součástí je lékařské ozáření, předat písemné informace o zdravotním stavu pacienta významné pro lékařské ozáření. Tím není dotčena povinnost podle zákona o zdravotních službách poskytovat informace potřebné k zajištění návaznosti zdravotních služeb.

§ 72

(1) Lékařské ozáření užitě v rámci ověřování nezavedené metody, lze provádět jen ve zvlášť odůvodněných případech a za použití přiměřených technik tak, aby byly používány pouze postupy odpovídající národním radiologickým standardům.

(2) Ustanovení o ověřování nezavedených metod se obdobně použijí na ozáření zdravých osob nebo pacientů v rámci dobrovolné účasti na biomedicinském výzkumném programu, včetně těch ozáření, která nemají mít přímý zdravotní přínos pro osoby podstupující ozáření, nebylo-li lékařské ozáření již posouzeno etickou komisí podle jiného právního předpisu.

(3) Prováděcí právní předpis stanoví

- a) pravidla a postupy při radiační ochraně osob v rámci jejich lékařského vyšetření nebo léčby, obsah činností indikujícího lékaře, aplikujícího odborníka a dalších pracovníků, kteří se podílí na lékařském ozáření,
- b) pravidla a postupy při radiační ochraně v rámci pracovnělékařských služeb a preventivní zdravotní péče,
- c) pravidla a postupy při radiační ochraně osob v rámci dobrovolné účasti zdravých osob nebo pacientů na lékařském ověřování nezavedené metody spojené s lékařským ozářením,
- d) pravidla a postupy radiační ochrany pacientek ozařovaných v průběhu těhotenství a kojení,
- e) pravidla a postupy hodnocení místních radiologických standardů a jejich souladu s národními radiologickými standardy,
- f) minimální požadavky na personální zabezpečení externího klinického auditu,
- g) rozsah a způsob provedení optimalizace radiační ochrany při lékařském ozáření.

§ 73

Národní radiologické standardy obsahují zejména

- a) požadavky na odbornou, zvláštní odbornou a specializovanou způsobilost zdravotnických pracovníků,
- b) technické parametry radiologických přístrojů, na kterých se provádí lékařské ozáření, minimální vybavení pro jejich kontrolu a nastavování,
- c) způsob stanovení zátěže pacientů; požadavky na podklady nutné pro odhad dávky, na způsob jejich hodnocení a na jejich evidenci,
- d) radiologické postupy,
- e) požadavky na přípravu pacienta k vyšetření a léčbě a na průběh vlastní metody.

Díl 2

Klinické audity

§ 74

(1) Cílem interního klinického auditu je ověřit a zhodnotit, zda zdravotní služby, jejichž součástí je lékařské ozáření, jsou prováděny v souladu s místními radiologickými standardy a zda je dodržován systém jakosti lékařského ozáření.

(2) Interní klinický audit se provádí jedenkrát za rok, a to prostřednictvím osob, které mají k poskytovateli pracovněprávní nebo obdobný vztah a jsou odborně způsobilé v oblasti, ve které má být audit proveden.

(3) Poskytovatel vede evidenci provedených interních klinických auditů, ve které zaznamenává termín provedení auditu, zjištění učiněná na jeho základě ve vztahu k cíli stanovenému v odstavci 1 a jméno, popřípadě jména, příjmení osob, které interní klinický audit provedly, a jejich vztah k poskytovateli.

§ 75

(1) Cílem externího klinického auditu je ověřování a hodnocení dodržování místních radiologických standardů při poskytování zdravotních služeb, jejichž součástí je lékařské ozáření, a to za účelem zlepšení kvality a výsledků poskytované zdravotní péče pacientovi. Lékařské radiologické činnosti, postupy a výsledky jsou srovnávány s národními radiologickými standardy, a je-li to žádoucí, jsou tyto činnosti modifikovány, nebo je-li to nezbytné, jsou zavedeny nové standardy. Externí klinický audit se provádí nejméně jedenkrát za 5 let.

(2) Externí klinický audit může provádět právnická osoba, které bylo ministerstvem uděleno oprávnění k této činnosti na základě souhlasného závazného stanoviska Státního úřadu pro jadernou bezpečnost; ministerstvo si vyžádá závazné stanovisko před

vydáním rozhodnutí o udělení oprávnění k provádění externího klinického auditu. Oprávnění k provádění externího klinického auditu nelze převést ani nepřechází na jinou právnickou osobu.

(3) Právnické osobě udělí ministerstvo oprávnění k provádění externího klinického auditu na její písemnou žádost, jestliže

- a) není poskytovatelem nebo společníkem právnické osoby, která je poskytovatelem,
- b) její statutární orgán nebo jeho člen nebo člen jejího kontrolního orgánu není současně statutárním orgánem nebo jeho členem nebo členem kontrolního orgánu jiného poskytovatele a není ani poskytovatelem,
- c) má vypracována pravidla procesu hodnocení místních radiologických standardů a jejich souladu s národními radiologickými standardy (dále jen „pravidla procesu hodnocení“) pro jednotlivé oblasti lékařského ozáření; oblastmi lékařského ozáření se rozumí
  1. radiodiagnostika, včetně intervenční radiologie a kardiologie,
  2. radiační onkologie,
  3. nukleární medicína a
- d) je personálně zabezpečena pro provádění externího klinického auditu v rozsahu, pro něž je žádáno o udělení oprávnění.

§ 76

(1) Žádost o udělení oprávnění k provádění externího klinického auditu kromě náležitostí stanovených správním řádem musí dále obsahovat

- a) obchodní firmu nebo název a adresu sídla žadatele,
- b) identifikační číslo, bylo-li přiděleno,
- c) jméno, popřípadě jména, příjmení, státní občanství, adresu místa trvalého pobytu na území České republiky nebo v případě osoby bez trvalého pobytu na území České republiky adresu bydliště mimo území České republiky a popřípadě místo hlášeného pobytu na území České republiky a datum narození osob, které jsou statutárním orgánem žadatele nebo jeho členy nebo které jednájí jménem právnické osoby zapisované do obchodního nebo obdobného rejstříku před jejím vznikem,
- d) datum, od kterého hodlá externí klinický audit provádět,
- e) oblast lékařského ozáření, pro kterou má být oprávnění uděleno.

(2) Žadatel k žádosti o udělení oprávnění k provádění externího klinického auditu připojí

- a) prohlášení, že není poskytovatelem a ani společníkem právnické osoby, která je poskytovatelem,
- b) prohlášení statutárního orgánu nebo jeho členů nebo členů kontrolního orgánu, že nejsou současně statutárním orgánem nebo jeho členy nebo členy kontrolního orgánu jiného poskytovatele a ani jiným poskytovatelem,
- c) doklad o tom, že právnická osoba byla zřízena nebo založena, pokud se nezapíše do obchodního nebo obdobného rejstříku nebo pokud zápis ještě nebyl proveden, nebo doklad o tom, že právnická osoba je zapsána do obchodního nebo obdobného rejstříku; je-li žadatelem právnická osoba se sídlem mimo území České republiky, připojí výpis z obchodního nebo obdobného rejstříku vedeného ve státě sídla a doklad o tom, že právnická osoba, popřípadě organizační složka podniku právnické osoby na území České republiky byly zapsány do obchodního rejstříku, pokud zápis již byl proveden; doklad o zápisu do obchodního nebo obdobného rejstříku nebo výpis z těchto rejstříků nesmí být starší 3 měsíců,
- d) seznam osob, jejichž prostřednictvím bude externí klinický audit prováděn, s uvedením jména, popřípadě jmen, příjmení; u zdravotnických pracovníků se dále uvede jejich odborná nebo specializovaná způsobilost k výkonu zdravotnického povolání a u ostatních osob jejich vzdělání s uvedením studijního programu a oboru, ve kterém bylo získáno; v seznamu se dále uvede, které osoby budou odpovídat žadateli za externí klinický audit jednotlivých oblastí lékařského ozáření,
- e) pravidla procesu hodnocení pro jednotlivé oblasti lékařského ozáření.

§ 77

(1) Rozhodnutí o udělení oprávnění k provádění externího klinického auditu kromě náležitostí stanovených správním řádem dále obsahuje

- a) datum, od kterého lze externí klinický audit provádět,
- b) oblasti lékařského ozáření, pro které se oprávnění uděluje.

(2) Ministerstvo zašle stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí o udělení oprávnění k provádění externího klinického auditu do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí místně příslušnému správci daně vykonávajícímu správu daně z příjmů, místně příslušné územní správě sociálního zabezpečení a Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost.

(3) Ministerstvo zveřejňuje seznam osob oprávněných k provádění externího klinického auditu s uvedením údajů podle odstavce 1 způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 78

- (1) Právník osoba, které bylo uděleno oprávnění k provádění externího klinického auditu, je povinna zveřejnit pravidla procesu hodnocení způsobem umožňujícím dálkový přístup.
- (2) Právník osoba, které bylo uděleno oprávnění k provádění externího klinického auditu, je povinna písemně oznámit ministerstvu všechny změny týkající se údajů obsažených v rozhodnutí o udělení oprávnění, v žádosti o udělení oprávnění a v dokladech předkládaných s touto žádostí a doložit tyto změny příslušnými doklady. Změny údajů podle věty první musí být oznámeny do 15 dnů ode dne, kdy k nim došlo.
- (3) Týká-li se změna údaje, který není uveden v rozhodnutí o udělení oprávnění k provádění externího klinického auditu, a jsou-li nadále splněny podmínky stanovené pro provádění hodnocení, provede ministerstvo o této změně záznam do spisu; v ostatních případech rozhodne ministerstvo podle okolností o změně oprávnění nebo o jeho odejmutí.

§ 79

- (1) Oprávnění k provádění externího klinického auditu zaniká
  - a) zánikem právnické osoby, která získala toto oprávnění,
  - b) výmazem právnické osoby se sídlem mimo území České republiky z obchodního rejstříku,
  - c) rozhodnutím ministerstva o odejmutí oprávnění.
- (2) Ministerstvo odejme oprávnění k provádění externího klinického auditu, jestliže právnická osoba, které bylo uděleno,
  - a) přestala splňovat některou z podmínek stanovených v § 75 odst. 3, nebo
  - b) o odejmutí oprávnění požádala.
- (3) Ministerstvo může odejmout oprávnění k provádění externího klinického auditu, jestliže právnická osoba závažným způsobem nebo opakovaně porušila některou z povinností uvedených v § 78 odst. 1 nebo 2 nebo v § 81 odst. 2 nebo externí klinický audit provedla prostřednictvím osoby vyloučené z provádění externího klinického auditu podle § 81 odst. 3.

§ 80

Ministerstvo zašle stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí o změně nebo odejmutí oprávnění k provádění externího klinického auditu do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí orgánům uvedeným v § 77 odst. 2.

§ 81

- (1) Právník osoba, které bylo uděleno oprávnění k provádění externího klinického auditu, provede hodnocení na základě smlouvy uzavřené mezi poskytovatelem a touto osobou.
- (2) Právník osoba provádějící externí klinický audit je při provádění hodnocení povinna
  - a) postupovat nestranně,
  - b) dodržovat pravidla procesu hodnocení.
- (3) Z provádění externího klinického auditu je vyloučena osoba, která je v pracovněprávním nebo obdobném vztahu k poskytovateli, u něhož má být audit proveden, nebo vykonává pro tohoto poskytovatele funkci odborného zástupce nebo je společníkem tohoto poskytovatele, jeho statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu nebo členem jeho kontrolního orgánu.

§ 82

- (1) Právník osoba, která provedla externí klinický audit, vydá poskytovateli zprávu o provedení externího klinického auditu (dále jen „zpráva“).
- (2) Zpráva obsahuje
  - a) údaje o právnické osobě, která provedla externí klinický audit, a to obchodní firmu nebo název a adresu sídla a identifikační číslo, bylo-li přiděleno,
  - b) údaje o poskytovateli, jimiž jsou
    1. v případě fyzické osoby jméno, popřípadě jména, příjmení a adresa místa trvalého pobytu na území České republiky nebo v případě fyzické osoby bez trvalého pobytu na území České republiky adresa bydliště mimo území České republiky a popřípadě místo hlášeného pobytu na území České republiky, identifikační číslo, bylo-li přiděleno, a datum narození,
    2. v případě právnické osoby obchodní firma nebo název, adresa sídla a identifikační číslo, bylo-li přiděleno,
  - c) oblasti lékařského ožáření, pro které byl externí klinický audit proveden, a místo nebo místa poskytování zdravotních služeb,
  - d) popis průběhu a zjištění externího klinického auditu s ohledem na cíle stanovené v § 75 odst. 1,
  - e) datum vydání zprávy.

(3) Právníká osoba, která provedla externí klinický audit, vydá poskytovateli na jeho žádost potvrzení o provedení externího klinického auditu. Potvrzení obsahuje údaje uvedené v odstavci 2 písm. a) až c) a e).

(4) Právníká osoba provádějící externí klinický audit vede evidenci poskytovatelů, u kterých provedla externí klinický audit.

HLAVA VI

OCHRANNÉ LÉČENÍ

§ 83

(1) Ochranné léčení se vykonává na základě pravomocného rozhodnutí soudu o uložení ochranného léčení (dále jen „rozhodnutí soudu“) jako ochranné léčení ústavní vykonávané formou lůžkové péče nebo jako ochranné léčení ambulantní vykonávané formou specializované ambulantní péče.

(2) Ochranné léčení uložené soudem lze též vykonávat během výkonu trestu odnětí svobody ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby, a to ochranné léčení ústavní vykonávané formou stacionární péče a ochranné léčení ambulantní vykonávané formou specializované ambulantní péče. Podmínky výkonu ochranného léčení nesmí ovlivnit podmínky výkonu trestu odnětí svobody.

(3) Při výkonu ochranného léčení dochází jen k takovým omezením lidských práv, která stanoví zákon, a v takové míře, která je nezbytná k dosažení účelu ochranného léčení, pokud tohoto účelu nelze dosáhnout jinak.

§ 83a

neplatil

§ 84

(1) Poskytovatelé jsou povinni, pokud dále není stanoveno jinak, zajistit ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody, pokud jsou oprávněni poskytovat zdravotní služby v oboru, do jehož náplně tyto činnosti patří.

(2) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody formou lůžkové nebo ambulantní péče je vedle práv stanovených zákonem o zdravotních službách oprávněn odmítnout přijetí pacienta k výkonu ochranného léčení, jestliže by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení.

(3) Ochranné léčení vedle výkonu trestu odnětí svobody vykonává poskytovatel ve zdravotnických zařízeních Vězeňské služby, jsou-li pro poskytování zdravotních služeb splněny podmínky stanovené zákonem o zdravotních službách. Zdravotnické zařízení Vězeňské služby je součástí věznice.

§ 85

(1) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody formou lůžkové péče může

a) výjimečně zakázat

1. konkrétní návštěvu u pacienta,
2. použití telefonu pacientem, nebo
3. předávání korespondence pacientovi,

jestliže je důvodné podezření, že by závažným způsobem narušovaly individuální léčebný postup; z tohoto důvodu může rovněž kontrolovat balíky pacienta; důvody, které k zákazu nebo ke kontrole balíků vedly, zaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi; pacientovi nelze zakázat návštěvy jeho právního zástupce nebo zástupce organizace poskytující poradenství pacientům a používání telefonu a písemný styk při komunikaci s těmito zástupci,

b) nepovolit pacientovi krátkodobé opuštění zdravotnického zařízení,

c) požadovat doprovod orgány Policie České republiky, jde-li o pacienta, jehož účast u soudu poskytovatel zajišťuje a který by mohl být nebezpečný sobě nebo okolí, popřípadě hrozí-li nebezpečí jeho útěku.

(2) Omezení korespondence nebo kontrola korespondence mezi pacientem a soudem ustanoveným opatrovníkem, mezi pacientem a právním zástupcem nebo zástupcem organizace poskytující poradenství pacientům, mezi pacientem a orgány veřejné moci, veřejným ochráncem práv, ochráncem práv dětí nebo jejich zástupcem nebo diplomatickou misí nebo konzulárním úřadem cizího státu, anebo mezi pacientem a mezinárodní organizací, která podle mezinárodní úmluvy, již je Česká republika vázána, je příslušná k projednávání podnětů týkajících se ochrany lidských práv, je nepřipustná. Tato korespondence se adresátu odesílá a pacientovi doručuje neprodleně.

(3) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody je povinen zajistit, aby byl pacient při přijetí do ochranného léčení prokazatelně seznámen se svými právy a povinnostmi souvisejícími s poskytováním zdravotních služeb ve zdravotnickém zařízení při výkonu ochranného léčení, s předpokládanou dobou léčení a možnostmi změny formy zdravotní péče

podle § 83 odst. 1, v níž je ochranné léčení vykonáváno, dále s individuálním léčebným postupem, s vnitřním řádem zdravotnického zařízení lůžkové péče (dále jen „vnitřní řád“), pokud podání těchto informací nevylučuje jeho zdravotní stav. Záznam o seznámení pacienta s jeho právy a povinnostmi je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi. Záznam podepíše pacient, zdravotnický pracovník a svědek, který byl přítomen podání informace. Povinnost podávat pacientovi informace o jeho zdravotním stavu a navržených zdravotních službách podle zákona o zdravotních službách není postupem podle věty první dotčena. Do zdravotnické dokumentace se rovněž zaznamená případný nesouhlas pacienta s navrženým individuálním léčebným postupem.

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 se vztahuje též na ochranné léčení poskytované vedle výkonu trestu odnětí svobody, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

§ 86

(1) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody formou lůžkové péče může pacientovi na základě jeho žádosti povolit krátkodobě opuštění zdravotnického zařízení, a to po posouzení zdravotního stavu pacienta; za tím účelem mu vystaví propustku.

(2) Propustku lze vystavit, je-li zdravotní stav pacienta stabilizovaný a lze-li důvodně předpokládat, že v průběhu krátkodobého opuštění zdravotnického zařízení nedojde k jeho změně, která by vedla k poruše chování, v jejíž souvislosti bylo ochranné léčení nařízeno. Povolení krátkodobého opuštění zdravotnického zařízení nesmí být v rozporu s účelem ochranného léčení a nesmí narušit individuální léčebný postup.

(3) Žádost pacienta podle odstavce 1 obsahuje důvody pro krátkodobě opuštění zdravotnického zařízení, dobu, na kterou se povolení žádá, a adresu místa, na němž se bude pacient zdržovat. Propustka obsahuje jméno, popřípadě jména, příjmení pacienta, datum jeho narození, dobu, na niž je vystavena, a adresu místa, na němž se pacient bude zdržovat. Písemná žádost nebo záznam o jejím ústním podání a kopie propustky je součástí zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi. Jestliže poskytovatel odmítne propustku vystavit, je součástí zdravotnické dokumentace záznam o odmítnutí, v němž se uvedou důvody odmítnutí.

(4) Pokud poskytovatel odmítne vystavit propustku, může pacient podat novou žádost nejdříve za 7 dní ode dne odmítnutí původní žádosti.

§ 87

(1) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody může v případě, porušuje-li pacient závažným způsobem individuální léčebný postup ochranného léčení, podat soudu, který ochranné léčení nařídil, návrh na změnu způsobu jeho výkonu. Pokud je ochranné léčení poskytováno vedle výkonu trestu odnětí svobody, podává soudu návrh na změnu způsobu výkonu ochranného léčení ředitel organizační jednotky Vězeňské služby.

(2) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody je povinen oznámit soudu, který ochranné léčení nařídil, že

- a) nemůže zajistit přijetí pacienta do ochranného léčení z důvodu uvedeného v § 84 odst. 2; součástí tohoto oznámení je odůvodnění odmítnutí přijetí pacienta a sdělení předpokládaného termínu jeho možného přijetí,
- b) pacient, kterému bylo nařízeno ochranné léčení vykonávané formou
  1. lůžkové nebo ambulantní péče, v termínu stanoveném soudem nenastoupil k výkonu ochranného léčení,
  2. lůžkové péče, se v rozporu s podmínkami nařízeného ochranného léčení ze zdravotnického zařízení vzdálil,
  3. ambulantní péče, se nedostavuje k lékařským prohlídkám ve stanoveném termínu,
- c) pacient byl na základě náhlé změny zdravotního stavu, která nesouvisí s ochranným léčením vykonávaným formou lůžkové péče, přeložen na jiné pracoviště poskytovatele vykonávajícího ochranné léčení nebo do zdravotnického zařízení jiného poskytovatele; byl-li pacientovi ustanoven soudem opatrovník, poskytovatel mu tuto skutečnost rovněž oznámí.

(3) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody je rovněž povinen oznámit skutečnosti podle odstavce 2 písm. b) Policii České republiky.

(4) Poskytovatel učiní oznámení podle odstavce 2 a 3 do 24 hodin od okamžiku, kdy skutečnost uvedená v odstavci 2 nastala.

§ 87a

Poskytovatel zajišťující ochranné léčení ústavní nezletilého pacienta formou lůžkové péče oznamuje příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí skutečnosti uvedené v § 87 odst. 2 a nadcházející propuštění nezletilého pacienta z ochranného léčení ústavního. Poskytovatel tomuto orgánu umožňuje sledování dodržování práv nezletilého pacienta při výkonu ochranného léčení ústavního podle § 85 a 86.

§ 88

(1) Pacient je vedle povinností stanovených zákonem o zdravotních službách při výkonu ochranného léčení povinen

- a) podrobit se individuálnímu léčebnému postupu stanovenému pro ochranné léčení, včetně všech zdravotních výkonů, které jsou součástí individuálního léčebného postupu; tím není dotčeno právo pacienta vybrat si z možných alternativ léčby nebo jeho právo na souhlas podle zákona o zdravotních službách pro jednotlivé zdravotní výkony, které bezprostředně nesouvisí s naplněním účelu ochranného léčení,
- b) podrobit se na základě odůvodněného požadavku ošetřujícího lékaře osobní prohlídce v zájmu zajištění vnitřního řádu a vyloučení toho, aby u sebe neměl věc, kterou by narušoval individuální léčebný postup; prohlídku vykonává osoba stejného pohlaví,
- c) umožnit zaměstnancům určeným poskytovatelem kontrolu svých osobních věcí,
- d) oznámit v případě krátkodobého opuštění zdravotnického zařízení adresu, na které se bude zdržovat, a toto místo pobytu dodržet; pokud odmítne sdělit tuto skutečnost, poskytovatel propustku nevystaví.

(2) O postupu podle odstavce 1 písm. b) nebo c) a o případných následných opatřeních učiní poskytovatel záznam do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi.

§ 89

(1) Náklady související s výkonem ochranného léčení u osob, které nejsou účastníky veřejného zdravotního pojištění v České republice, hradí stát z kapitoly státního rozpočtu ministerstva.

(2) Vyúčtování podle odstavce 1 zašle poskytovatel ministerstvu nejpozději do patnáctého dne následujícího kalendářního měsíce po kalendářním čtvrtletí, v němž byly zdravotní služby poskytnuty.

(3) Stát je oprávněn vymáhat od pacienta náklady uhrazené podle odstavce 1 nebo jejich část, a to prostřednictvím ministerstva.

HLAVA VII

PROTIALKOHOLNÍ A PROTITOXIKOMANICKÁ ZÁCHYTNÁ SLUŽBA

§ 89a

Vymezení protialkoholní a protitoxikomanické záchytné služby

(1) Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná služba (dále jen "záchytná služba") je zdravotní službou poskytovanou osobě, která pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky nekontroluje své chování a tím bezprostředně ohrožuje sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek.

(2) Záchytná služba se poskytuje v protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanici (dále jen "záchytná stanice"). Záchytná stanice je zdravotnické zařízení.

(3) Záchytná služba zahrnuje vyšetření osoby za účelem zjištění, zda její umístění do záchytné stanice není vyloučeno z důvodů uvedených v § 89b odst. 2 písm. a), a pobyt v záchytné stanici, včetně nezbytné péče směřující k zabránění ohrožení zdraví bezprostředně souvisejícího s akutní intoxikací.

(4) Záchytnou službu zajišťuje na svém území kraj v samostatné působnosti.

§ 89b

Umístění v záchytné stanici

(1) Osoba, která pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky nekontroluje své chování a tím bezprostředně ohrožuje sebe nebo jinou osobu, majetek nebo veřejný pořádek a tuto hrozbu nelze odvrátit jinak, je povinna se podrobit vyšetření a pobytu v záchytné stanici, včetně nezbytné péče směřující k zabránění ohrožení zdraví bezprostředně souvisejícího s akutní intoxikací, po dobu nezbytně nutnou, avšak kratší než 24 hodin.

(2) Do záchytné stanice nelze umístit osobu

a) ohroženou na životě selháním základních životních funkcí, v bezvědomí, s neosetřeným zraněním, s masivním krvácením nebo osobu jevící známky onemocnění bezprostředně vyžadující péči, kterou nelze poskytnout v záchytné stanici, nebo

b) mladší 15 let.

(3) Osobu lze umístit do záchytné stanice pouze se souhlasem lékaře určeného poskytovatelem záchytné služby a za splnění podmínek podle odstavců 1 a 2.

(4) Pokud osoba, které je poskytována záchytná služba, bezprostředně ohrožuje sebe nebo jinou osobu nebo poškozujícím majetek poskytovatele záchytné služby a poskytovatel záchytné služby tomu nemůže zabránit vlastními silami, může tento poskytovatel požádat o nezbytnou součinnost Policii České republiky, Vojenskou policii, jde-li o osobu vyzvanou k orientačnímu vyšetření

nebo odbornému lékařskému vyšetření podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek²²⁾ vojenským policistou, obecní policií a v případě osob ve výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody Vězeňskou službu.

(5) Osobě umístěné v záchytné stanici poskytovatel záchytné služby doporučí odbornou péči.

§ 89c

Doprava do záchytné stanice

(1) Dopravu osoby do záchytné stanice zajistí ten, kdo tuto osobu vyzval k orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

(2) Pokud osoba, která je do záchytné stanice dopravována při poskytnutí zdravotnické záchranné služby nebo zdravotnické dopravní služby, bezprostředně ohrožuje sebe nebo jinou osobu nebo poškozuje majetek poskytovatele zdravotnické záchranné služby nebo poskytovatele zdravotnické dopravní služby a poskytovatel zdravotnické záchranné služby nebo poskytovatel zdravotnické dopravní služby nemůže tomu zabránit vlastními silami, může tento poskytovatel požádat o nezbytnou součinnost Policii České republiky, Vojenskou policii, jde-li o osobu vyzvanou k orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření podle zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek vojenským policistou, obecní policií a v případě osob ve výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody Vězeňskou službu.

§ 89d

Oznamovací povinnost

(1) Vyšetření a pobyt osoby v záchytné stanici oznamuje poskytovatel záchytné služby jejímu registrujícímu poskytovateli, je-li mu tento poskytovatel znám.

(2) Vyšetření a pobyt nezletilé osoby v záchytné stanici oznamuje poskytovatel záchytné služby též

- a) jejímu zákonnému zástupci, popřípadě jiné osobě odpovědné za její výchovu, a
- b) orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(3) Jde-li o osobu s omezenou svéprávností, oznamuje se její vyšetření a pobyt v záchytné stanici též jejímu opatrovníkovi.

§ 89e

Úhrada nákladů za poskytnutou záchytnou službu a za dopravu do záchytné stanice

(1) Prokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, hradí poskytovateli záchytné služby náklady na poskytnutou záchytnou službu osoba, které byla záchytná služba poskytnuta; tato osoba hradí i náklady na dopravu do záchytné stanice tomu, komu tyto náklady vznikly. Pokud byla záchytná služba poskytnuta nezletilé osobě, která není plně svéprávná, hradí náklady její zákonný zástupce.

(2) Neprokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, hradí poskytovateli záchytné služby náklady na poskytnutou záchytnou službu Policie České republiky, Vojenská policie, obecní policie, Vězeňská služba, Probační a mediační služba, zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči²⁸⁾, zaměstnavatel, kontrolní orgán nebo poskytovatel zdravotních služeb, v rámci jejichž působnosti byla učiněna výzva k orientačnímu vyšetření nebo odbornému lékařskému vyšetření podle zákona o ochraně zdraví před návykovými látkami. Kdo hradí náklady, nese též náklady na dopravu do záchytné stanice.

(3) Pokud je v souvislosti s poskytnutím záchytné služby nezbytné s osobou, které je záchytná služba poskytována, komunikovat způsobem založeným na tlumočení druhou osobou a prokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, hradí náklady na tlumočení osoba, které byla záchytná služba poskytnuta. Pokud byla záchytná služba poskytnuta nezletilé osobě, která není plně svéprávná, hradí náklady na tlumočení její zákonný zástupce. Neprokáže-li se přítomnost alkoholu nebo jiné návykové látky, hradí náklady na tlumočení ten, kdo nese náklady podle odstavce 2.

HLAVA VIII PŘESTUPKY

§ 90

(1) Poskytovatel se dopustí přestupku tím, že

- a) nezajistí, aby před provedením sterilizace byl pacient informován podle § 15 odst. 2,
  - b) ustaví odbornou komisi, jejíž složení nebo vztah jejího člena k poskytovateli je v rozporu s § 13 odst. 3 nebo 4, jde-li o sterilizaci,
  - c) provede
    - 1. v rozporu s § 14 bez písemného souhlasu pacienta sterilizaci ze zdravotních důvodů,
    - 2. bez písemné žádosti pacienta podle § 17 odst. 4 písm. a) nebo kladného stanoviska odborné komise podle § 17 odst. 4 písm. b) anebo bez písemné žádosti pacienta podle § 17 odst. 5 písm. a) nebo kladného stanoviska odborné komise podle § 17 odst. 5 písm. b) nebo souhlasu soudu podle § 17 odst. 5 písm. c) kastraci podle § 17 odst. 2 nebo odst. 3,
    - 3. bez písemné žádosti pacienta podle § 21 odst. 3 písm. a) nebo kladného stanoviska odborné komise podle § 21 odst. 3 písm. b) změnu pohlaví transsexuálního pacienta podle § 21 odst. 2, nebo
    - 4. bez písemného souhlasu pacienta podle § 24 odst. 2 písm. a) nebo kladného stanoviska odborné komise podle § 24 odst. 2 písm. b) anebo bez písemného souhlasu pacienta podle § 24 odst. 3 písm. a) nebo kladného stanoviska odborné komise podle § 24 odst. 3 písm. b) nebo souhlasu soudu podle § 24 odst. 3 písm. c) psychochirurgický výkon podle § 24 odst. 1,
  - d) provede
    - 1. bez písemného souhlasu zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta podle § 13 odst. 2 písm. a), kladného stanoviska odborné komise podle § 13 odst. 2 písm. b) nebo souhlasu soudu podle § 13 odst. 2 písm. c) sterilizaci ze zdravotních důvodů,
    - 2. bez písemné žádosti zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta podle § 21 odst. 4 písm. a) nebo kladného stanoviska odborné komise podle § 21 odst. 4 písm. b) nebo souhlasu soudu podle § 21 odst. 4 písm. c) změnu pohlaví transsexuálních pacientů podle § 21 odst. 2, nebo
    - 3. bez písemného souhlasu zákonného zástupce pacienta nebo opatrovníka pacienta podle § 24 odst. 4 písm. a) nebo kladného stanoviska odborné komise podle § 24 odst. 4 písm. b) nebo souhlasu soudu podle § 24 odst. 4 písm. c) psychochirurgický výkon,
  - e) provede sterilizaci, kastraci nebo psychochirurgický výkon z jiných důvodů nebo jiné osobě, než je stanoveno v § 13 odst. 1 nebo 2, jde-li o sterilizaci, nebo § 17 odst. 2, 3 nebo 5, jde-li o kastraci, nebo v § 21 odst. 2, 3 nebo 4, jde-li o změnu pohlaví transsexuálního pacienta, nebo § 24 odst. 2, 3 nebo 4, jde-li o psychochirurgický výkon,
  - f) poskytne, prodá nebo daruje v rozporu s § 29 odst. 2 výsledky genetického vyšetření pacienta třetím osobám,
  - g) umožní provedení zásahu do lidského genomu z jiných důvodů, než je stanoveno v § 30 odst. 1, nebo vytvoří podmínky pro provádění takového zásahu,
  - h) v rozporu s § 30 odst. 2 umožní provedení postupů, jejichž účelem je vytvořit lidskou bytost, nebo vytvoří podmínky pro provádění takových postupů nebo umožní vytvoření nové lidské bytosti,
  - i) umožní postupy v rozporu s § 30 odst. 3 nebo vytvoří podmínky pro provádění takových postupů,
  - j) odebere krev v rozporu s § 31 odst. 2 nebo před provedením odběru krve nepostupuje podle § 31 odst. 3,
  - k) vydá lékařský posudek, k jehož vydání není oprávněn podle § 42 odst. 2, nebo přezkoumá lékařský posudek, k jehož přezkoumání není oprávněn podle § 46 odst. 1 nebo § 47 odst. 1,
  - l) nevydá posudek ve lhůtě stanovené v § 43 odst. 1,
  - m) nepostoupí návrh na přezkoumání lékařského posudku ve lhůtě stanovené v § 46 odst. 5,
  - n) v rozporu s § 47 odst. 3 písm. a) nepředloží příslušnému správnímu orgánu na základě jeho výzvy doplněné podklady nebo nedodrží určenou lhůtu,
  - o) uzná nemoc z povolání, i když není oprávněn nemocí z povolání podle § 61 odst. 2 uznávat, nebo
  - p) neodešle podle § 63 odst. 1 osobu, u níž na základě odborného vyšetření vzniklo důvodné podezření na nemoc z povolání, nebo je-li podezření, že nemoc již nadále nesplňuje podmínky pro uznání nemoci z povolání, k příslušnému poskytovateli.
- (2) Poskytovatel provádějící metody asistované reprodukce se dopustí přestupku tím, že
- a) provede likvidaci lidských embryí v rozporu s § 9,
  - b) v rozporu s § 10 odst. 1 nezajistí zachování vzájemné anonymity anonymního dárce a neplodného páru a anonymity anonymního dárce a dítěte narozeného z asistované reprodukce,
  - c) v rozporu s § 10 odst. 2 neuchová údaje o zdravotním stavu anonymního dárce po dobu 30 let od provedení umělého oplodnění.
- (3) Poskytovatel ověřující nezavedené metody se dopustí přestupku tím, že
- a) provádí ověření nezavedené metody, i když mu k jejímu provádění nebylo ministerstvem uděleno povolení,
  - b) provádí ověřování nezavedené metody v rozporu s § 33 odst. 4 nebo 5,
  - c) neukončí ověřování nezavedené metody, jestliže mu bylo podle § 36 odst. 5 odejmuto povolení k ověřování,
  - d) v rozporu s § 37 písm. a) neustaví etickou komisi nebo ji ustaví ve složení, které je v rozporu s § 38 odst. 2,
  - e) v rozporu s § 37 písm. b) neuzavře pojistnou smlouvu,

- f) v rozporu s § 39 odst. 1 písm. a) nepodá zprávu o etapě ověřování nezavedené metody,
  - g) v rozporu s § 39 odst. 1 písm. b) neprodlené nepřerušit nebo nezastaví ověřování nezavedené metody,
  - h) nesplní oznamovací povinnost podle § 39 odst. 1 písm. c),
  - i) v rozporu s § 39 odst. 1 písm. d) neumožní osobám pověřeným ministerstvem, Státním ústavem pro jadernou bezpečnost nebo členům etické komise provádění kontroly, nebo
  - j) v rozporu s § 39 odst. 2 nepředloží závěrečnou zprávu o výsledku ověřování nezavedené metody.
- (4) Poskytovatel pracovnělékařských služeb se dopustí přestupku tím, že
- a) nesplní oznamovací povinnost podle § 57 odst. 1 písm. e),
  - b) nepodá podle § 57 odst. 1 písm. f) podnět kontrolním orgánům v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
  - c) v rozporu s § 57 odst. 1 písm. i)
    1. nezajistí nebo neprovádí odběry biologického materiálu pro stanovení hodnot biologických expozičních testů,
    2. neprovádí vyhodnocení výsledků biologických expozičních testů nebo
    3. nesplní informační povinnost,
  - d) nedá zaměstnavateli podnět k vyžádání mimořádné pracovnělékařské prohlídky podle § 57 odst. 1 písm. j), nebo
  - e) v rozporu s § 54 odst. 3 neprovede pracovnělékařskou prohlídku, posouzení zdravotní způsobilosti k práci nebo nevydá lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k práci.
- (5) Poskytovatel poskytující zdravotní služby, jejichž součástí je lékařské ozáření, se dopustí přestupku tím, že
- a) v rozporu s § 71 odst. 1 písm. b) nevypracuje místní radiologické standardy nebo nezajistí jejich dodržování anebo neposkytne ministerstvu podklad pro vypracování národního radiologického standardu,
  - b) v rozporu s § 71 odst. 1 písm. c) neprovede interní klinický audit nebo nevyhodnotí zjištění učiněná na jeho základě anebo nenavrhne řešení zjištěných nedostatků nebo neurčí termín k jejich odstranění nebo je neodstraní,
  - c) v rozporu s § 71 odst. 1 písm. d) nezajistí provedení externího klinického auditu nebo nevyhodnotí zjištění učiněná na jeho základě anebo nenavrhne řešení zjištěných nedostatků a nesouladů s národními radiologickými standardy nebo neurčí termín k jejich odstranění nebo je neodstraní,
  - d) v rozporu s § 71 odst. 2 písm. a) nezajistí, aby byly místní radiologické standardy k dispozici všem zdravotnickým pracovníkům provádějícím lékařské ozáření, nebo
  - e) v rozporu s § 71 odst. 2 písm. c) neprovede optimalizaci radiační ochrany.
- (6) Poskytovatel zajišťující ochranné léčení se dopustí přestupku tím, že
- a) nezajistí ochranné léčení mimo výkon trestu odnětí svobody, i když jsou splněny podmínky podle § 84 odst. 1 a nejde-li o postup podle § 84 odst. 2,
  - b) v rozporu s § 85 odst. 1 písm. a) nezaznamená do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi důvody, které vedly k zákazu nebo ke kontrole balíků,
  - c) nezajistí podání informace pacientovi podle § 85 odst. 3, nebo
  - d) nesplní oznamovací povinnost podle § 87 odst. 2.
- (7) Za přestupek lze uložit pokutu do
- a) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. g), h) nebo i),
  - b) 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. f) nebo o), odstavce 2 písm. a) nebo odstavce 3 písm. a), c), e) nebo g),
  - c) 300 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), c), d), e), k) nebo p), odstavce 3 písm. b), d) nebo j), odstavce 5 písm. a), b) nebo c) nebo odstavce 6 písm. a),
  - d) 200 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b), j), l), m) nebo n), odstavce 3 písm. f), h) nebo i), odstavce 4 písm. a), b), c) nebo d) nebo odstavce 6 písm. d), nebo
  - e) 100 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. b) nebo c), odstavce 4 písm. e), odstavce 5 písm. d) nebo e) nebo odstavce 6 písm. b) nebo c).

§ 91

- (1) Právníká osoba se dopustí přestupku tím, že provádí externí klinický audit, i když nemá k jeho provádění uděleno oprávnění podle § 75 odst. 2.
- (2) Právníká osoba, která má oprávnění k provádění externího klinického auditu, se dopustí přestupku tím, že
- a) v rozporu s § 78 odst. 1 nezveřejní pravidla procesu hodnocení,
  - b) nesplní oznamovací povinnost podle § 78 odst. 2,
  - c) v rozporu s § 81 odst. 2 písm. b) při provádění externího klinického auditu nedodrží pravidla procesu hodnocení, nebo
  - d) v rozporu s § 81 odst. 3 provede externí klinický audit osobou vyloučenou z tohoto hodnocení.
- (3) Za přestupek lze uložit pokutu do

- a) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1,
- b) 300 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. a), b) nebo c), nebo
- c) 200 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2 písm. d).

§ 92

Přestupky podle tohoto zákona projednává

- a) příslušný správní orgán, jde-li o přestupky podle § 90 odst. 1, 2, 4 a 6,
- b) ministerstvo, jde-li o přestupky podle § 90 odst. 3 a § 91,
- c) Státní úřad pro jadernou bezpečnost, jde-li o přestupky podle § 90 odst. 5.

§ 92a

- (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 89b odst. 1 se nepodrobí vyšetření, pobytu nebo nezbytné péči v záchytné stanici.
- (2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 10 000 Kč.
- (3) Přestupek podle odstavce 1 projednává obec v přenesené působnosti. Příkazem na místě může přestupek projednat též orgán Policie České republiky nebo obecní policie.
- (4) Pokutu vybírá orgán, který ji uložil, s výjimkou ministerstva, Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti.

HLAVA IX

SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Společná ustanovení

§ 93

Působnost stanovená tímto zákonem krajským úřadům je výkonem přenesené působnosti.

§ 94

Činnost členů odborných komisí ustavených podle tohoto zákona je jiným úkonem v obecném zájmu¹⁸⁾, při němž jim náleží náhrada platu nebo mzdy. Členům odborných komisí, kteří nejsou v pracovním poměru nebo obdobném pracovním vztahu, avšak jsou výdělečně činní, přísluší náhrada ušlého výdělku za dobu, po kterou se účastnili na činnosti komise, v jimi prokázané výši, nejvýše však ve výši průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené a zveřejněné Ministerstvem práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv pro účely zaměstnanosti¹⁹⁾. Členům odborných komisí přísluší též náhrada prokázaných jízdních výdajů.

Zmocňovací ustanovení

§ 95

- (1) Ministerstvo vydá vyhlášku k provedení § 52 písm. a), c) a d), § 55a odst. 3 a § 60.
- (2) Ministerstvo vydá v dohodě s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vyhlášku k provedení § 52 písm. b).
- (3) Ministerstvo vydá v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí vyhlášku k provedení § 65.
- (4) Ministerstvo vydá v dohodě se Státním úřadem pro jadernou bezpečnost vyhlášku k provedení § 71 odst. 2 písm. b) a § 72 odst. 3.

Přechodná ustanovení

§ 96

- (1) Pokud byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona předložena žádost o provedení zdravotního výkonu, který je upraven tímto zákonem, dokončí se posouzení této žádosti podle dosavadních právních předpisů. Pokud bylo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona již započato se zdravotním výkonem, který je upraven tímto zákonem, postupuje se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona podle tohoto zákona, je-li to ve prospěch pacienta.
- (2) Poskytovatelé ověřující nezavedenou metodu podle dosavadních právních předpisů jsou povinni žádost o souhlas s ověřováním nezavedené metody podle tohoto zákona předložit ministerstvu do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Nezavedenou metodu mohou poskytovatelé ověřovat do doby rozhodnutí o žádosti.
- (3) Poskytovatel může při dodržení postupu podle § 9 odst. 2 zajistit likvidaci zmrazených lidských embryí vzniklých přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, pokud již uplynula lhůta nejméně 10 let od jejich vytvoření.

§ 97

- (1) Ministerstvo uveřejní národní radiologické standardy podle § 70 odst. 5 do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- (2) Poskytovatel poskytující zdravotní služby, jejichž součástí je lékařské ozáření, je povinen
  - a) místní radiologické standardy podle § 71 odst. 1 písm. b) vypracovat do 1 roku ode dne uveřejnění Národních radiologických standardů,
  - b) provést první interní klinický audit podle § 74 odst. 2 do 2 let ode dne uveřejnění Národních radiologických standardů,
  - c) uzavřít smlouvu podle § 81 odst. 1 na provedení externího klinického auditu na všech svých pracovištích poskytujících lékařské ozáření do 1 roku ode dne uveřejnění seznamu podle § 77 odst. 3.

§ 98

- (1) Pracovnílékařské služby lze poskytovat podle dosavadních právních předpisů upravujících poskytování závodní preventivní péče nejdéle po dobu 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Tím není dotčena povinnost zaměstnavatele hradit závodní preventivní péči v rozsahu stanoveném pro pracovnílékařské služby podle tohoto zákona, a to ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- (2) Pokud přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona bylo zažádáno o vydání lékařského posudku a nebyl dosud vydán, postupuje se při jeho vydání podle tohoto zákona.
- (3) Lékařské posudky vydané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se přezkoumají podle dosavadních právních předpisů.

§ 99

- (1) Ministerstvo zveřejní první výzvu pro podání žádosti o vydání povolení k uznávání nemocí z povolání do 3 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- (2) Posuzování nemocí z povolání započaté před vydáním povolení k uznávání nemocí z povolání podle tohoto zákona se dokončí podle dosavadních právních předpisů.
- (3) Poskytovatelé pracovnílékařských služeb, kteří jsou uvedeni v příloze k vyhlášce č. 342/1997 Sb., kterou se stanoví postup při uznávání nemocí z povolání a vydává seznam zdravotnických zařízení, která tyto nemoci uznávají, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tyto nemoci uznávají do zveřejnění seznamu podle § 66 odst. 6. Ministerstvo jim termín zveřejnění seznamu sdělí nejméně 30 dnů před zveřejněním seznamu podle § 66 odst. 6.
- (4) Poskytovatelé uvedení v odstavci 3 dokončí uznání nemocí z povolání v případech, které započali přede dnem oznámení podle odstavce 3.

Účinnost

§ 100

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem čtvrtého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Němcová v. r.

Klaus v. r.

Nečas v. r.

Vybraná ustanovení novel

§ 62 zákona č. 65/2017 Sb.

Přechodná ustanovení

(1) Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná stanice zřízená podle zákona č. 379/2005 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za protialkoholní a protitoxikomanickou záchytnou stanici podle zákona č. 373/2011 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(2) Doprava do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice a ošetření a pobyt v protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanici podle zákona č. 379/2005 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se uhradí podle zákona č. 379/2005 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl.II zákona č. 202/2017 Sb.

Přechodné ustanovení

Pokud bylo zahájeno přezkoumání lékařského posudku příslušným správním orgánem podle § 47 zákona č. 373/2011 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí se přezkoumání lékařského posudku podle zákona č. 373/2011 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl.XI zákona č. 120/2025 Sb.

Přechodné ustanovení

Pokud byla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona předložena žádost o posouzení zdravotní způsobilosti k práci, dokončí se posouzení této žádosti podle zákona č. 373/2011 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl.XIII zákona č. 290/2025 Sb.

neplatil

1) Směrnice Rady 2013/59/EURATOM ze dne 5. prosince 2013, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy ochrany před nebezpečím vystavení ionizujícímu záření a zrušují se směrnice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom.

Směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. listopadu 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby.

2) Zákon č. 296/2008 Sb., o zajištění jakosti a bezpečnosti lidských tkání a buněk určených k použití u člověka a o změně souvisejících zákonů (zákon o lidských tkáních a buňkách), ve znění pozdějších předpisů.

3) Zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

5) ČSN EN ISO 15189 Zdravotnické laboratoře - Požadavky na kvalitu a způsobilost.

6) Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

7) Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

8) Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

9) Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

10) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

11) Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů.

12) Například zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

13) Například zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 309/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 361/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

14) Zákon č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

15) Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti, ve znění vyhlášky č. 407/2008 Sb.

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 103/2005 Sb., o zdravotní způsobilosti k vojenské činné službě.

16) Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se vydává seznam nemocí z povolání, ve znění nařízení vlády č. 114/2011 Sb.

17) § 2 odst. 2 obchodního zákoníku.

18) § 200 a násl. zákoníku práce.

19) Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

20) Například § 247 zákoníku práce.

21) Například zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 101/1995 Sb., kterou se vydává Řád pro zdravotní a odbornou způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárničky první pomoci provozovatele střelnice, ve znění vyhlášky č. 254/2007 Sb., a vyhláška č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků.

22) § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů.

§ 6 odst. 1 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.

22) § 21 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.

22a) Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

23) Vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů.

24) Například vyhláška č. 277/2004 Sb., o zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 101/1995 Sb., kterou se vydává Řád pro zdravotní způsobilost osob při provozování dráhy a drážní dopravy, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 393/2006 Sb., o zdravotní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

25) Například nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, a nařízení vlády č. 291/2015 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením.

26) § 103 odst. 1 písm. d) zákoníku práce.

27) Například nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů, nebo vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů.

28) Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

29) Příloha č. 3 vyhlášky č. 143/2008 Sb., o stanovení bližších požadavků pro zajištění jakosti a bezpečnosti lidské krve a jejích složek (vyhláška o lidské krvi), ve znění pozdějších předpisů.

30) Bod 9 přílohy k zákonu č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.